Ч. 186 (15.007). Львів, четвер 25. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Намагане самогубство Косіора.

ПЕРЕД НОВОЮ НИЗКОЮ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У МОСКВІ.

В Москві розійшлася поголоска, що Станислав Косіор намагався скінчити самогубством у вязниці на Лубянці. Косіор до січня ц. р. був першим секретарем КП(б)У на Совітській Україні і першим заступником совітського премієра Молотова. Косіора арештувало Г. П. У. у квітні ц. р. під замітом опозиційної акції. Тепер Косіора примістили у вязничнім шпиталі, де його на приказ Єжова примусово відживляють тому, що він почав голодівку. Косіор потрібний тепер Г. П. У. тому, що Єжов підготовляє низку нових політичних процесів.

ВОРОШИЛОВ І БЛІХЕР ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТИ ПОЛІТИЧНОГО КОМІСАРЯ МЕХЛІСА.

Слідство проти старшини червоної армії, що його перевели в Хабаровську за намагану дезерцію, дало сензаційні висліди, бо обтяжило політичного комісаря червоної армії Мехліса, який своїми потягненнями здезорґанізував з цілим совітський старшинський корпус. У Москві кружляють поголоски, що між ком. Мехлісом і марш. Ворошиловом дійшло до гострого конфлікту. Ворошилов рішуче запротестував проти масових персональних змін у совітському старшинському корпусі і спеціяльно проти поширення компетенції політичних комісарів в артилерії і відділах панцирної зброї. Призначені Мехлісом політичні комісарі, без відповідної освіти, викликали хаос і значно ослабили боєву здатність поодиноких одиниць панцирної зброї та артилерії. Шкідливі наслідки цієї акції ком. Мехліса виявилися підчас останніх совітсько-японських боїв під Чанкуфен. Марш. Бліхер підтримав становище Ворошилова і тому Сталін мусів згодитися бодай на хвилеве усунення в тінь свого б. секретаря Мехліса. Поголоски про ці позакулісові події на Кремлі викликали сильне враження в Москві.

ЗРІСТ ВПЛИВІВ КАҐАНОВИЧІВ.

У звязку з закінченням другої сесії Найвищої Ради секретар президії цієї ради Горкін оголосив декрети та рішення совітського уряду, що кидають цікаве світло на долю деяких народніх комісарів. Одним з найважніших рішень є призначення Лазаря Каґановича першим заступником совітського премієра Молотова. Це становище займав б. премієр Совітської України Чубар, якого в 1933. р. перенесли з України до Москви. У травні ц. р. розійшлися поголоски про арештування Чубара. Офіційне призначення Каґановича потверджує поголоски про долю Чубара. Призначення Л. Каґановича змінює впливи „групи Каґановичів". Як відомо, Лазар Каґанович є теж комісарем важкого промислу і комунікації, його брат Михайло Каґанович комісарем воєнного промислу. Крім того призначено Львова комісарем будови машин і Казнова комісарем харчевого промислу.

ВЖЕ ЗМІНЮЮТЬ БУДЖЕТ.

Найвища рада СССР приняла перед кількома днями на своєму останньому засіданні буджет на суму 125 міліярдів і 118 міліонів рублів. Негайно по замкненні згаданої сесії найвищої ради совітський уряд підвищив буджет до 132 міліярдів і 657 міліонів рублів. Слід згадати, що найвища рада, себто т. зв. совітський парлямент радив 11 днів, від 10. до 21. ц. м. На своєму останньому засіданні найвища рада приняла закон про пересунення хліборобської вистави на 1 серпня 1939. р., хоч цю виставу мали відкрити ще в 1937. р. Відложення вистави совітський уряд мотивував діяльністю „ворогів народу" в комісаріяті хліборобства.

Масові транспорти зброї і старшин з Москви до Китаю.

Фінляндська преса пише, що на останньому засіданні ради народніх комісарів комісар важкого промислу Каґанович обговорив положення на Далекому Сході підкреслюючи, що війна між Китаєм та Японією причинилася до великих змін у совітському промислі, що продукує зброю. 45% усіх московських фабрик подвоїло свою продукцію працюючи цілу добу. Те саме діється в інших ділянках промислу, що збільшує число годин праці, щоб покрити запотребування Китаю на воєнний матеріял. Зброю транспортують головно залізницею. На трасі Москва—Хабаровськ висилають без перерви транспорти зброї і муніції. Минулого місяця вислали до Китаю 2.300 вагонів зброї. В останньому часі ленінградські фабрики дістали такі великі замовлення від китайського уряду, що зможуть їх виконати при подвоєнім темпі праці щойно за 11 місяців. Найбільше замовлень є на повзи і протилетунські гармати. Крім доставу воєнного матеріялу СССР підготовляє кадри китайських старшин, які переходять спеціяльний вишкіл у совітських школах або у відділах червоної армії. І так у 28-ох совітських гарнізонах учиться тепер понад 700 китайських старшин, а в летунських школах СССР понад 350 китайських летунів. Крім того червона армія висилає постійно старшин та інструкторів до Китаю. Від 1. липня вислано до Китаю 1.300 старшин та інструкторів червоної армії.

Страшна летунська катастрофа в Токіо.

13 УБИТИХ, 180 РАНЕНИХ.

На передмістю Токіо Оморі зударились два японські літаки підчас вправ. Причиною катастрофи була густа мряка. Розміри катастрофи страшні. Один літак упав на подвіря фабрики, в якій працювало 200 робітників. Робітники кинулися на допомогу членам залоги розбитого літака. Саме тоді дійшло до вибуху резервуару літака з бензиною. Підчас вибуху згинуло 9 осіб, 150 було ранених. З вісьмох членів залоги згинуло трьох, пятьох важко ранених. Один з летунів вискочив з легкопадом, але легкопад не розвинувся і летун розторощив собі череп. Фабрика і два сусідні мешкальні доми згоріли. Другий літак упав на дах мешкального дому над лазничкою. Оба летуни теж згинули. Згідно з останніми вістками число ранених і попарених у летунській катастрофі в Оморі сягає 190 осіб. Згинуло 13 осіб.

Нунцій у президента Мосціцького.

ПАТ повідомляє: Президент Польщі приняв у вівторок 23. ц. м. на авдієнції Нунція Апостольської Столиці Кортезія в товаристві директора дипльоматичного протоколу А. Лубенського.

Передвиборча гра чи підготова до поважних змін?

Львів, 24. серпня 1938.

З поворотом президента Мосціцького з літнього відпочинку зза кордону формально скінчилися польські політичні ферії. Польські газети сигналізують кінець відпустки ріжних міністрів, одночасно читаємо про наради найвищих державних достойників на Замку. Формальним знаком, під яким польське політичне життя активізується і вступає в новий сезон, є недалекі самоуправні вибори. Одна фактично річ іде про поважнішу й більшу ставку: адже значіння тих самоуправних виборів не господарське, а суто політичне і коли їх вислід може рішати про структуру чергового сойму ба навіть про устроєвий зміст держави, то й підготова до них обхоплює всі ті питання, які найтісніше звязані з цілим нинішнім польським політичним життям.

Річ іде безумовно про вихід з тої нинішньої немилої ситуації, в якій з одного боку маємо несконсолідований, сильно здиференційований ба навіть розпорошений проурядовий табор, репрезентований колишнім ББ, з другого боку — польські опозиційні партії, слабші або сильніші, а проте всі без виїмку ворожо настороженні до таких засадничих устроєвих законів, як обовязуюча виборча ординація і таких установ, як нинішній сойм, що не признає партій ані ідеольоґічного поділу. Ріжниці поміж всією польською опозицією та нинішнім режімом загально відомі: первісна боротьба проти конституції затихла і ніхто вже цієї справи не підносить, зате справа виборчої ординації, участи опозиційних партій у правлінні державою (це називається „впливом на хід державних справ"), скасування істнуючого у політичній практиці елітарного принципу в користь принципу політичної повновартности ріжних верств і кляс населення та його ідеольоґічних напрямків, справа амнестії для польських „берестейців", — все воно творить плятформу боротьби. А проте й опозиція неодностайна. Стронніцтво Людове, Партія Праці й ППС стоять за демократизацію та лібералізацію режіму, Стронніцтво Народове й ріжні націоналістичні групи (ОНР, Фаланга, група „АБЦ") схиляються радше до фашизму, до гасел авторитарности, расизму і т. д.

В урядовому та проурядовому таборі істнують теж ріжниці, що творять прилюдну тайну, а то й ніяку тайну, бо-ж ріжні польські щоденники і періодики, яких видавці й редактори називають себе пілсудчиками, ведуть не тільки

Ч. 186 (15.007). Львів, четвер 25. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

[stamp: ...іі наклад другий]

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол
четвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Намагане самогубство Косіора.

ПЕРЕД НОВОЮ НИЗКОЮ ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ У МОСКВІ.

В Москві розійшлася поголоска, що Станислав Косіор намагався скінчити самогубством у вязниці на Лубянці. Косіор до січня ц. р. був першим секретарем КП(б)У на Совітській Україні і першим заступником совітського премієра Молотова. Косіора арештувало Г. П. У. у квітні ц. р. під замітом опозиційної акції. Тепер Косіора примістили у вязничнім шпиталі, де його на приказ Єжова примусово відживляють тому, що він почав голодівку. Косіор потрібний тепер Г. П. У. тому, що Єжов підготовляє низку нових політичних процесів.

ВОРОШИЛОВ І БЛІХЕР ПРОТИ ДІЯЛЬНОСТИ ПОЛІТИЧНОГО КОМІСАРЯ МЕХЛІСА.

Слідство проти старшин червоної армії, що його перевели в Хабаровську за намагану дезерцію, дало сензаційні висліди, бо обтяжило політичного комісаря червоної армії Мехліса, який своїми потягненнями здезорганізував в всім совітський старшинський корпус. У Москві кружляють поголоски, що між ком. Мехлісом і марш. Ворошиловом дійшло до гострого конфлікту. Ворошилов рішуче запротестував проти масових персональних змін у совітському старшинському корпусі і спеціяльно проти поширення компетенції політичних комісарів в артилерії і відділах панцирної зброї. Призначені Мехлісом політичні комісарі, без відповідної освіти, викликали хаос і значно ослабили боєву здатність поодиноких одиниць панцирної зброї та артилерії. Шкідливі наслідки цієї акції ком. Мехліса виявилися підчас останніх совітсько-японських боїв під Чанкуфен. Марш. Бліхер підтримав становище Ворошилова і тому Сталін мусів згодитися бодай на хвилеве усунення в тінь свого б. секретаря Мехліса. Поголоски про ці позакулісові події на Кремлі викликали сильне враження в Москві.

ЗРІСТ ВПЛИВІВ КАГАНОВИЧІВ.

У звязку з закінченням другої сесії Найвищої Ради секретар президії цієї ради Горкін оголосив декрети та рішення совітського уряду, що кидають цікаве світло на долю деяких народніх комісарів. Одним з найважніших рішень є призначення Лазара Кагановича першим заступником совітського премієра Молотова. Це становище займав б. премієр Совітської України Чубар, якого в 1933. р. перенесли з України до Москви. У травні ц. р. розійшлися поголоски про арештування Чубара. Офіційне призначення Кагановича потверджує поголоски про долю Чубара. Призначення Л. Кагановича збільшує вливи „групи Кагановичів". Як відомо, Лазар Каганович є теж комісарем важкого промислу і комунікації, його брат Михайло Каганович комісарем воєнного промислу. Крім того призначено Львова комісарем будови машин і Каганова комісарем харчевого промислу.

ВЖЕ ЗМІНЮЮТЬ БУДЖЕТ.

Найвища рада СССР приняла перед кількома днями на свому останньому засіданні буджет на суму 125 міліярдів і 148 міліонів рублів. Негайно по замкненні згаданої сесії найвищої ради совітський уряд підвищив буджет до 132 міліярдів і 657 міліонів рублів. Слід згадати, що найвища рада, себто т. зв. совітський парлямент радив 11 днів, від 10. до 21. ц. м. На свому останньому засіданні найвища рада приняла закон про пересунення хліборобської вистави на 1. серпня 1939. р., хоч цю виставу мали відкрити ще в 1397. р. Відложення вистави совітський уряд мотивував діяльністю „ворогів народу" в комісаріяті хліборобства.

Масові транспорти зброї і старшин з Москви до Китаю.

Фінляндська преса пише, що на останньому засіданні ради народніх комісарів комісар важкого промислу Каганович обговорив положення на Далекому Сході підкреслюючи, що війна між Китаєм та Японією причинилася до великих змін у совітському промислі, що продукує зброю. 45% усіх московських фабрик подвоїло свою продукцію працюючи цілу добу. Те саме діється в інших ділянках промислу, що збільшує число годин праці, щоб покрити запотребування Китаю на воєнний матеріял. Зброю транспортують головно залізницею. На трасі Москва—Хабаровськ висилають без перерви транспорти зброї і муніції. Минулого місяця вислали до Китаю 2.300 вагонів зброї. В останньому часі ленінградські фабрики дістали такі великі замовлення від китайського уряду, що зможуть їх виконати при подвоєнім темпі праці щойно за 11 місяців. Найбільше замовлень є на пوвзи і протилетунські гармати. Крім достав воєнного матеріялу СССР підготовляє кадри китайських старшин, які переходять спеціяльний вишкіл у совітських школах або у відділах червоної армії. І так у 28-ох совітських ґарнізонах учиться тепер понад 700 китайських старшин, а в летунських школах СССР понад 350 китайських летунів. Крім того червона армія висилає постійно старшин та інструкторів до Китаю. Від 1. липня вислано до Китаю 1.300 старшин та інструкторів червоної армії.

Страшна летунська катастрофа в Токіо.

13 УБИТИХ, 180 РАНЕНИХ.

На передмістю Токіо Оморі зударились два японські літаки підчас вправ. Причиною катастрофи була густа мряка. Розміри катастрофи страшні. Один літак упав на подвіря фабрики, в якій працювало 200 робітників. Робітники кинулися на допомогу членам залоги розбитого літака. Саме тоді дійшло до вибуху резервуару літака з бензиною. Підчас вибуху згинуло 9 осіб, 150 було ранених. З вісьмох членів залоги згинуло трьох, пятьох важко ранених. Один з летунів вискочив з легкопадом, але легкопад не розвинувся і летун розторощив собі череп. Фабрика і два сусідні мешкальні доми згоріли. Другий літак упав на дах мешкального дому Други лазничкою. Оба летуни теж згинули. Згідно з останніми вістками число ранених і поранених у летунській катастрофі в Оморі сягає 190 осіб. Згинуло 13 осіб.

Нунцій у президента Мосціцького.

ПАТ повідомляє: Президент Польщі приняв у вівторок 23. ц. м. на авдієнції Нунція Апостольської Столиці Кортезія в товаристві директора дипломатичного протоколу А. Лубєнського.

Передвиборча гра чи підготова до поважних змін?

Львів, 24. серпня 1938.

З поворотом президента Мосціцького з літнього відпочинку зза кордону формально скінчилися польські політичні ферії. Польські газети сигналізують кінець відпустки ріжних міністрів, одночасно читаємо про наради найвищих державних достойників на Замку. Формальним знаком, під яким польське політичне життя активізується і вступає в новий сезон, є недалекі самоуправні вибори. Однак фактично річ іде про поважнішу й більшу ставку: адже значіння тих самоуправних виборів не господарське, а суто політичне і коли їх вислід може рішати про структуру чергового сойму ба навіть про устроєвий зміст держави, то й підготова до них обхоплює всі ті питання, які найтісніше звязані з цілим нинішнім польським політичним життям.

Річ іде безумовно про вихід з тої нинішньої немилої ситуації, в якій з одного боку маємо несконсолідований, сильно здиференційований ба навіть розпорошений проурядовий табор, репрезентований колишнім ББ, з другого боку — польські опозиційні партії, слабші або сильніші, а проте всі без винятку ворожо настороєні до таких засадничих устроєвих законів, як обовязуюча виборча ординація і таких установ, як нинішній сойм, що не признає партій ані ідеольогічного поділу. Ріжниці поміж всією польською опозицією та нинішнім режимом загально відомі: первісна боротьба проти конституції затихла і ніхто вже цієї справи не підносить, зате справа виборчої ординації, участи опозиційних партій у правлінні державою (це називається „впливом на хід державних справ"), скасування істнуючого у політичній практиці елітарного принципу в користь принципу політичної повновартности ріжних верств і кляс населення та його ідеольогічних напрямів, справа амнестії для польських „берестейців", — все воно творить платформу боротьби. А проте й опозиція неоднородна. Стронництво Людове, Партія Праці й ППС стоять за демократизацію та лібералізацію режиму, Стронництво Народове й ріжні націоналістичні групи (ОНР, Фаланґа, група „АБЦ") схиляються радше до фашизму, до гасел авторитарности, расизму і т. д.

В урядовому та проурядовому таборі істнують теж ріжниці, що творять прилюдну тайну, а то й ніяку тайну, бо-ж ріжні польські щоденники і періодики, яких видавці й редактори називають себе пілсудчиками, ведуть не тільки

завязту боротьбу одні з одними, але й спричинюють своїми опозиційними виступами більше клопоту урядові, ніж преса „засадничої" опозиції (впр. статті Цата-Мацкевича у „Слові"). Невдача полк. Коца при клєсінні ОЗН-у не знеохотила найвищих чинників, які далі підтримують концепцію такої проурядової чи півофіціяльної партії. У звязку з самоуправними виборами ОЗН (популярно званий ОЗОН-ом) проявляє збільшену активність, маючи — хоч може й невеликі — всетаки деякі успіхи і серед інтелігенції і на сільському відтинку і серед молоді; недавно марш. Смігли-Ридз вручив особисто прапор новому провідникові проурядової молодечої організації Звойнзек Млодей Польскі, майорові Ґалінатові. Перевести бодай розмірно поважну скількість своїх членів до самоуправних установ — це для ОЗН-у просто питання дальшого істнування. Однак перевести їх не так легко, коли зважити, що вся польська опозиція рішилася взяти участь у самоуправних виборах.

На це рішення вплинуло кілька причин. Передовсім сам уряд, чи радше кола зближені до Замку, виказує тенденції примирні, відмовляючись від давньої тези про необхідність знищити цілком політичні партії та відсунути їх від державного життя. Дальше: як відомо, обовязуюча виборча ординація до парляментарних установ збудована на посередній системі та спірається на самоуправних установах. Теоретично, колиб самоуправа була незалежна від державного апарату, колиб складалась вона з осіб з власним і незалежним від ніякого натиску світогляду, виборча ординація не конче мусілаб бути знаряддям в руках адміністраційного апарату. Опозиційні партії рішили спробувати, тим більше, що віцеміністр Корсак запевнив, що вибори будуть „чесні і чисті".

Наскільки ця остання справа — свободи і чистоти виборів — важна і навіть вирішна щодо становища опозиційних партій, вказує на це остання вістка, яка надійшла у формі поголоски з Варшави, а саме — про створення цілого комітету оборони чистоти виборів, зложеного з представників усіх опозиційних партій. Коли брати буквально ґазетні звістки, польська опозиція недвозначно погрожує, що на випадок, коли не буде дотримана обітниця віцемін. Корсака, вона піде на авантури. Одночасно одні вістки кажуть про монтування бльоку демократичних польських опозиційних партій („фолькєфронт" без комуністів) плюс фінансово-промислові кола („Левіятан"), інші знову повідомляють про бльок правиці, який полягав би на порозумінні між ендецією та радикально-націоналістичними колами. Досить невзсована позиція консерватистів. У масах населення вони не мають впливів, зате безумовно уявляють собою у польському громадянстві капітал традиції і інтелекту, головно, коли річ іде про ті молодо-консервативні кола, які приймають назву „імперіялістів".

Коли додамо до того групу марш. Славека, яка стоїть на становищі ортодоксійного збереження букви істнуючих основних законів, отже противиться однаково концепції ОЗОН-у, як монопартії, як і пророчистим натякам мін. Квятковського з його катовицької промови про можливість міжпартійного порозуміння, — то будемо мати образ метушливої діяльности всіх можливих польських партій, груп і котерій, які станули перед самоуправними виборами, як великим і переломовим для них іспитом зрілости. Справа не така легка, коли взяти під увагу, що у польському бюрократичному апараті закорінилася вже думка, що державна адміністрація та самоуправні установи це майже тотожні поняття. Повне дотеперішне підпорядкування самоуправи органам державної адміністрації поруч із атмосферою та практикою парляментарних та самоуправних виборів — це така реальна позиція у польському державному житті, що тепер не легко акуратно самоуправу та самоуправні вибори робити тереном, який має зліквідувати стан гострої боротьби між режімом і опозицією.

Ми, українці, безумовно найбільш заінтересовані в тім, щоб вибори були чесні і чисті. Зрештою — які супроти самоуправних виборів тактичні пляни й заміри наших відповідальних політичних кол, — про це, на превеликий жаль, широке українське громадянство ще нічого не знає. Що-правда, самоуправні вибори на наших землях відбудуться мабуть щойно весною будучого року, а проте вже й тепер час приготовлятися до них. Гадаємо, що та підготова має вже тепер іти не так по лінії інформацій про техніку виборів і т. д., як радше повинна брати під увагу політичну сторінку: українці не можуть перевести успішно самоуправних виборів, якщо раніш не буде зліквідований внутрішньо-український хаос і якщо не буде переведена санація на всіх тих громадсько-політичних відтинках, що санації вимагають.

ік.

Міжнароднє положення у звязку з італійсько-французьким напруженням.

Між Італією та Францією, комбатантами з з великої війни та кровно найближчими латинськими посестрами, знову спалахнула з незвичайною різкістю ворожнеча, яка зайвий раз демонструє перед світовою громадою факт, кільки вибухового матеріялу накопичилось на всіх кінцях нової, повоєнної Европи.

Історія цієї ворожнечі не нова; вона датується від перших повоєнних днів, від хвилини, коли антантські воєнні переможці, тріюмфально засівши на периферіях Парижа, почали ділити між собою воєнну добичу і стали краяти мапу світа, зокрема Европи, у стилю версайського мирового договору. При цьому розподілі добичі Італія, слушно чи неслушно, але почула себе скривдженою і обидженою. Ласий для такої морської держави, як вона, кусок — Дальматію, що її Англія та Франція у тайному договорі з 1915. р. обіцяли були Італії за її збройний виступ проти Австрії, віддано за почином Франції славянській Югославії. З багатих німецьких заморських кольоній Італія не дістала ні одного квадратового метра, а претенсії Італії до воєнного відшкодування вложили, мов на глум, на голу як турецький святий, мікроскопійну Австрію. Саме цей момент національної образи й почуття кривди був промотором і зародком фашистівської ідеольоґії, що найшла собі великого й відважного провідника в особі Беніта Мусоліні.

З приходом до влади в Італії фашистівської партії, що відгребала з попелу історії ідею „маре нострум" і стала пригадувати італійській нації її колишню імперську велич, зударилися інтереси і змагання Італії та Франції. Спір за паритет морських зброєнь, зудар кольоніяльних інтересів в Тунісі (де є багато італійців), суперництво в наддунайському басейні, у звязку з постійними суперечками на теми державного ладу, що їх полемічно використовувала й роздувала італійська протифашистівська політична еміграція у Франції — все те підтримувало взаємне недовіря і ворожнечу між „латинськими посестрами", що помітно зростала.

Коротке і, здавалося, надійне відпруження в італійсько-французьких відносинах можна було запримітити в часі італійської воєнної кампанії в Абісинії, коли уряд Лаваля відмовився був підтримати англійський проект: військовою силою не допустити до анексії Абісинії Італією. Уряд Лаваля погодився — і то зі значним опізненням та під сильним натиском французької лівиці — тільки на т. зв. економічні санкції. Як приятельський жест Італії під адресою Франції пояснювали факт висилки італійських дивізій на Бреннерський провал у хвилині, коли Австрії перший раз загрозив був „Аншлюс". Але цей проблиск на італійсько-французькому політичному віднокрузі минув безслідно разом з уступленням уряду Лаваля.

У Франції керма держави перейшла в 1936 році в руки лівих, що створивши під проводом Блюма-Кашена „людовий фронт", зразу заняли ворожі позиції до фашистівської Італії та наставили свою політику з одного боку на дружбу з Совітським Союзом а з другого боку на віднову антанти між Францією та Англією. Саме на час монтування „людового фронту" припадає вибух громадянської війни в Еспанії, внаслідок якої та у звязку з нею утворюється непрохідна, здається, пропасть між Італією та Францією. „Латинські посестри" опиняються на полях еспанських боїв по протилежних боках фронту, а в політичному розумінні перебирають на себе провід двох принципово ворожих собі таборів, що створилися довкола траґедії еспанського народу.

Факт, що Франція, не зважаючи на всі формальні зобовязання про невтручування в еспанські справи, фактично чим може й де може помагає таборові противників „збунтованого" ґен. Франка, має свої причини не так у спорі світоглядного характеру, як радше в конфлікті життєвих, державних інтересів Франції та Італії. Досить поглянути на мапу Европи, щоби зрозуміти небезпеку для Франції, для її звязку з африканськими та азійськими кольоніями, більше того: для тих самих кольоній, якби в Еспанії переміг ґен. Франко, як експонент молодого, амбітного італійського імперіялізму на головних перехрестях французького кольоніяльного шляху. Що правда, французька поміч еспанському червоному урядові безнадійна (хто сумнівається сьогодні в перемозі ґен. Франка?), але вона затягає війну, вяжучи на еспанських фронтах не тільки 100.000 італійських вояків, але й безліч майна та енерґії і — що може найважніше — спиняє остаточне здійснення італійсько-англійського порозуміння. На це порозуміння, у висліді якого Італія мала дістати матеріяльну, чи пак фінансову допомогу від Англії для господарської розбудови в Абісинії, покладали в Римі найбільшу вагу.

Затягування еспанської війни нанесло Італії багато шкоди і зробило італійців дуже дразливими. Для характеристики цього стану досить вказати, що кожний енерґічніший воєнний виступ „червоних" в Еспанії, потягав за собою загострення італійсько-французького конфлікту. Вдачна від самого початку спроба недавної червоної офензиви над Ебром, в якій італійці добачують руку французького генерального штабу, викликала такий протифранцуський настрій в цілій Італії, якого ще ніколи мабуть не було. На іронічні голоси деяких французьких пресових органів, що італійський вояк вміє, мовляв, перемагати тільки такого противника, що озброєний в лук і стріли [illegible], обурений Мусоліні відповів генеральним [illegible] і забороною французам приїздити до Італії і головний публіцист фашистівської Італії Ґайда назвав французів „гробокопателями европейської цивілізації", які еспанську війну проти російського комунізму свідомо перемінили в італійсько-французьку війну і „гробовим каменем привалили дружбу між обома латинськими народами". Італійська преса витягнула з архівів навіть лист Бісмарка до Мацціні, в якому цей німецький ненависник Франції писав, що

завязту боротьбу одні з одними, але й спричинюють своїми опозиційними виступами більше клопоту урядові, ніж преса „засадничої“ опозиції (нпр. статті Цата-Мацкевича у „Слові“). Невдача полк. Копа при клєсвні ОЗН-у не знеохотила найвищих чинників, які далі підтримують концепцію такої проурядової чи півофіціяльної партії. У звязку з самоуправними виборами ОЗН (популярно званий ОЗОН-ом) проявляє збільшену активність, маючи — хоч може й невеликі — всетаки деякі успіхи і серед інтелігенції і на сільському відтинку і серед молоді; недавно марш. Сміґли-Ридз вручив особисто прапор новому провідникові проурядової молодечої орґанізації Звойнзек Млодей Польскі, майорові Ґаліматові. Перевести бодай розмірно поважну скількість своїх членів до самоуправних установ — це для ОЗН-у просто питання дальшого істнування. Однак перевести їх не так легко, коли зважити, що вся польська опозиція рішилася взяти участь у самоуправних виборах.

На це рішення вплинуло кілька причин. Передовсім сам уряд, чи радше кола зближені до Замку, виказує тенденції примирні, відмовляючись від давньої тези про необхідність знищити цілком політичні партії та відсунути їх від державного життя. Дальше: як відомо, обовязуюча виборча ординація до парляментарних установ збудована на посередній системі та спірається на самоуправних установах. Теоретично, колиб самоуправа була незалежна від державного апарату, колиб складалася вона з осіб з власним і незалежним від ніякого натиску світогляду, виборча ординація не конче мусілаб бути знаряддям в руках адміністраційного апарату. Опозиційні партії рішили спробувати, тим більше, що віцеміністр Корсак запевнив, що вибору будуть „чесні і чисті“.

Наскільки ця остання справа — свободи і чистоти виборів — важна і навіть вирішна щодо становища опозиційних партій, вказує на це остання вістка, яка надійшла у формі поголоски з Варшави, а саме — про створення цілого комітету оборони чистоти виборів, зложеного з представників усіх опозиційних партій. Коли брати буквально ґазетні звістки, польська опозиція недвозначно погрожує, що на випадок, коли не буде дотримана обітниця віцемін. Корсака, вона піде на авантури. Одночасно одні вістки кажуть про монтування бльоку демократичних польських опозиційних партій („фольксфронт“ без комуністів) плюс фінансово-промислові кола („Левятан“). Інші знову повідомляють про бльок правиці, який полягав би на порозумінні між ендецією та радикально-націоналістичними колами. Досить незясована позиція консерватистів. У масах населення вони не мають впливів, зате безумовно уявляють собою у польському громадянстві капітал традиції і інтелекту, головно, коли річ іде про ті молодо-консервативні кола, які приймають назву „імперіялістів“.

Коли додамо до того ґрупу марш. Славека, яка стоїть на становищі ортодоксійного збереження букви істнуючих основних законів, отже противиться однаково концепції ОЗОН-у, як монопартії, як і проречистим натякам мін. Квятковського з його катовицької промови про можливість міжпартійного порозуміння, — то будемо мати образ метушливої діяльности всіх можливих польських партій, ґруп і котерій, які станули перед самоуправними виборами, як великим і переломовим для них іспитом зрілости. Справа не така легка, коли взяти під увагу, що у польському бюрократичному апараті закорінилася вже думка, що державна адміністрація та самоуправні установи це майже тотожні поняття. Повне дотеперішне підпорядкування самоуправи орґанам державної адміністрації поруч із атмосферою та практикою парляментарних та самоуправних виборів — це така реальна позиція у польському державному житті, що тепер не легко акуратно самоуправу та самоуправні вибори робити тереном, який має зліквідувати стан гострої боротьби між режимом і опозицією.

Ми, українці, безумовно найбільш заінтересовані в тім, щоб вибори були чесні і чисті. Зрештою — які супроти самоуправних виборів тактичні пляни й заміри наших відповідальних політичних кол, — про це, на превеликий жаль, широке українське громадянство ще нічого не знає. Що-правда, самоуправні вибори на наших землях відбудуться мабуть щойно весною будучого року, а проте вже й тепер час приготовлятися до них. Гадаємо, що та підготова має вже тепер іти не так по лінії інформацій про техніку виборів і т. д., як радше повинна брати під увагу політичну сторінку: українці не можуть перевести успішно самоуправних виборів, якщо раніш не буде зліквідований внутрішньо-український хаос і якщо не буде переведена санація на всіх тих громадсько-політичних відтинках, що санації вимагають.

ік.

Міжнароднє положення у звязку з італійсько-французьким напруженням.

Між Італією та Францією, комбатантами з з великої війни та кровно найближчими латинськими посестрами, знову спалахнула з незвичайною різкістю ворожнеча, яка зайвий раз демонструє перед світовою громадою факт, кільком вибухового матеріялу накопичилось на всіх кінцях нової, повоєнної Европи.

Історія цієї ворожнечі не нова; вона датується від перших повоєнних днів, від хвилини, коли антантські воєнні переможці, тріюмфально засівши на периферіях Парижа, почали ділити між собою воєнну добичу і стали краяти мапу світа, зокрема Европи, у стилю версайського мирового договору. При цьому розподілі добичі Італія, слушно чи неслушно, але почула себе скривдженою і обидженою. Ласий для такої морської держави, як вона, кусок — Дальматію, що її Анґлія та Франція у тайному договорі з 1915. р. обіцяли були Італії за її збройний виступ проти Австрії, віддано за почином Франції славянській Югославії. З багатих німецьких заморських кольоній Італія не дістала ні одного квадратового метра, а претенсії Італії до воєнного відшкодування вложили, мов на глум, на голу як турецький святий, мікроскопійну Австрію. Саме цей момент національної образи й почуття кривди був промотором і зародком фашистівської ідеольоґії, що найшла собі великого й відважного провідника в особі Беніта Мусоліні.

З приходом до влади в Італії фашистівської партії, що відгребала з попелу історії ідею „маре нострум“ і стала пригадувати італійській нації її колишню імперську велич, зударилися інтереси і змагання Італії та Франції. Спір за паритет морських зброєнь, зудар кольоніяльних інтересів в Тунісі (де є багато італійців), суперництво в наддунайському басейні, у звязку з постійними суперечками на теми державного ладу, що їх полемічно використовувала й роздувала італійська протифашистівська політична еміґрація у Франції — все те підтримувало взаємне недовіря і ворожнечу між „латинськими посестрами“, що помітно зростала.

Коротке і, здавалося, надійне відпруження в італійсько-французьких відносинах можна було запримітити в часі італійської воєнної кампанії в Абисинії, коли уряд Ляваля відмовився був підтримати анґлійський проект: військовою силою не допустити до анексії Абисинії Італією. Уряд Ляваля погодився — і то зі значним опізненням та під сильним натиском французької лівиці — тільки на т. зв. економічні санкції. Як приятельський жест Італії під адресою Франції пояснювали факт висилки італійських дивізій на Бреннерський провал у хвилині, коли Австрії перший раз загрозив був „Аншлюс“. Але цей проблиск на італійсько-французькому політичному виднокрузі минув безслідно разом з уступленням уряду Ляваля.

У Франції керма держави перейшла в 1936 році в руки лівих, що створивши під проводом Блюма-Кашена „людовий фронт“, зразу заняли ворожі позиції до фашистівської Італії та наставили свою політику з одного боку на дружбу з Совітським Союзом а з другого боку на віднову антанти між Францією та Анґлією. Саме на час монтування „людового фронту“ припадає вибух громадянської війни в Еспанії, внаслідок якої та у звязку з нею утворюється непрохідна, здається, пропасть між Італією та Францією. „Латинські посестри“ опиняються на полях еспанських боїв по протилежних боках фронту, а в політичному розумінні перебирають на себе провід двох принципово ворожих собі таборів, що створилися довкола траґедії еспанського народу.

Факт, що Франція, не зважаючи на всі формальні зобовязання про невтручування в еспанські справи, фактично чим може й де може помагає таборові противників „збунтованого“ ґен. Франка, має свої причини не так у спорі світоглядного характеру, як радше в конфлікті життєвих, державних інтересів Франції та Італії. Досить поглянути на мапу Европи, щоби зрозуміти небезпеку для Франції, для її звязку з африканськими та азійськими кольоніями, більше того: для тих самих кольоній, якби в Еспанії переміг ґен. Франко, як експонент молодого, амбітного італійського імперіялізму на головних перехрестях французького кольоніяльного шляху. Що прала, французька поміч еспанському червоному урядові безнадійна (хто сумнівається сьогодні в перемозі ґен. Франка?), але вона затягає війну, увязнює на еспанських фронтах не тільки 100.000 італійських вояків, але й безліч майна та енерґії і — що може найважніше — спиняє остаточне здійснення італійсько-англійського порозуміння. На це порозуміння, у висліді якого Італія мала дістати матеріяльну, чи пак фінансову допомогу від Анґлії для господарської розбудови в Абисинії, покладали в Римі найбільшу вагу.

Затягування еспанської війни нанесло Італії багато шкоди і зробило італійців дуже дразливими. Для характеристики цього стану досить вказати, що кожний енерґічніший воєнний виступ „червоних“ в Еспанії, потягає за собою загострення італійсько-французького конфлікту. Вдачна від самого початку спроба недавної червоної офензиви над Ебром, в якій італійці добачують руку французького ґенерального штабу, викликала такий протифранцузький настрій в цілій Італії, якого ще висше мабуть не було. На іронічні голоси деяких французьких пресових органів, що італійський вояк вміє, мовляв, перемагати тільки такого противника, що озброєний в лук і стріли [illegible], обурений Мусоліні відповів ґенеральною забороною французам приїздити до Італії, а Ґайда головний публіцист фашистівської Італії назвав французів „гробокопателями европейської цивілізації“, які еспанську війну [illegible] російського комунізму свідомо перемінили в італійсько-французьку війну і „гробовим [illegible]нем привалили дружбу між обома латинськими народами“. Італійська преса витягнула з архивів навіть лист Бісмарка до Мацціні, в якому німецький ненависник Франції писав, що [illegible]

ція та Італія своєю геополітикою призначені до вічної ворожнечі: географія — писав Бісмарк — кинула між Францію та Італію кістку незгоди у формі Середземного Моря, якої вони ніколи не поділять між собою. Панувати над Середземним Морем може на довшу мету тільки одна держава, а нею повинна бути — на думку Бісмарка — власне Італія.

Найцікавіше з усього, що саме в розгар етої італійсько-французької пресової канонади те в хвилині найвищого напруження італійсько-французьких відносин, приїхав до Німеччини ентузіястично витаний шеф французької військової авіяції ген. Вейлімен, з пропозиціями пакту про взаємне обмеження повітряних, а може ще й інших зброєнь та мабуть і з іншими офертами, про які могли би розказати хіба Гітлер і Герінґ — все те, очевидно, з метою послабити „римсько-берлінську вісь" і зашахувати Італію в найважнішій точці її дипломатичної стратегії в Берліні. У звязку з цим фактом, до якого мабуть причасна також Англія, становище й вага Німеччини в далекосяглій міждержавній розігрі набирає величезного значіння, підносячи авторитет і престіж третього райху до небувалих височин. „Де два бються — там третій користає".

Не може бути сумніву, що Італія доложить тепер усіх зусиль, щоб якнайскорше покінчити еспанську кампанію. А Совітський Союз намагатиметься через свої французькі експозитури спаралізувати французько-німецьке порозуміння, що накльовується. Італії треба вільних рук, щоб не дати себе дипломатично побити в Берліні, а Совітський Союз втратив би останню свою европейську політичну позицію, якщоб між Берліном і Парижем прийшло до повної згоди.

За дальшим розвитком італійсько-французького політичного двобою ціла Европа й цілий культурний світ слідкують з запертим віддихом. З таким самим зацікавленням приняв увесь світ німецьке повідомлення, що Німеччина хоче розбудувати Східну Прусію як випадову браму проти большевизму, переселюючи туди на випадок французько-німецької згоди два міліони людей з західних областей Німеччини, щоб створити у Східній Прусії головний центр військового промислу... Розуміється само собою, що переставка питомої ваги німецької політики з Заходу на Схід автоматично притупить гостроту „римсько-берлінської оси" і утвориться нова політична констеляція, що до якого торкнулаб і наші українські інтереси. В цій констеляції може найтися місце також для поправи відносин між Італією і Францією.

Посвячення дзвона „Володимира".

На память 950-ліття Хрещення України уфундовано в Стрию за ініціятивою і заходами рухливого й працьовитого стрийського пароха о. Гаврилишина великий дзвін, ваги 744 кг. І на вшанування памяти великого подвижника і Хрестителя України, Князя Володимира Великого, названо дзвін Його іменем. Фундували дзвін своїми датками громадяни-члени стрийської парохії.

В дні 7-го серпня ц. р. відбулося посвячення цього дзвона у парохіяльній церкві. На кумів запрошено представників Товариств і Установ Стрия та поодиноких громадян. Службу Божу відправив парох о. совітник Гаврилишин в асисті сотрудника о. Мармаша. Посвячення дзвона перед церквою доконав о. парох Гаврилишин і виголосив потім дуже гарну, глибоко патріотичну проповідь. Не зважаючи на те, що був це час глибоких вакацій і багато громадян виїхало з міста, посвячення відбулося серед численно зібраного громадянства Стрия.

У понеділок, на другий день по посвяченню завішено дзвін на призначене йому місце у церковній бані, чому приглядалося багато зацікавлених парохіян. Замонтуванням дзвону доглядав цілий час особисто п. Фельчинський, власник фірми з Калуша, в якій набуто дзвін. Треба признати, що виконання дзвону якнайкраще. Дзвін видає гарний милозвучний голос. Коли того самого дня вечором відбулося пробне дзвонення численно зібрані громадяни просто не могли налюбуватися гарним звуком дзвона Володимира.

Болгари про ювилей 950-ліття хрещення України.

Цьогорічне святкування 950-ліття хрещення України, що вже почалося низкою видань та окремими церковними святами у дні 15-го серпня, звязало нас тісніше через Гр.-Кат. і Православну Церкву з усіми християнськими народами й державами світу. Відгомін цього маємо у пресі ріжних народів, а м. і. й у болгарській, якої один голос наводимо.

Великий софійський щоденник „Зора" (Зоря) приніс у числі з 11. ц. м. поважну статтю свого варшавського кореспондента Петра Лунгова п. з. „Одъ Охридъ до Киевъ". У статті згадує п. Лунгов, що 14. ц. м. вся Православна Церква в Польщі й головно православні українці почали ювилейний рік з нагоди 950-ліття хрещення України, якого осередком має бути свято у Володимирі Волинськім — історичнім місті, заложенім Володимиром Великим.

Святкування ці — на думку п. Лунгова — відсвіжують тісний звязок, що істнував завжди між культурою України й культурою Болгарії. Україна, як це виказав історик С. Томашівський, приняла християнство не з Византії, а з Болгарії, чого доказом є не тільки факт, що з Византією Україна жила не найкраще, але перш усього кирилиця, що вродилася у Болгарії, перші богослужебні книжки і перша церковна єрархія на Україні, що не малаб була успіху, якби була з Византії й говорила незрозумілою Україні грецькою мовою. Св. Климентій, що в болгарськім місті Охрид створив був великий культурний центр славянського світу, був по-

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ. 3

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

Рано будить нас сонце. Хоч косарі запевняють нас, що дощу не буде (й вони собі його не бажали), але ранішня спека не ворожить добра. Та нема нам чого ждати, бо в Чорногорі обовязує правило: „не зволікати". Ідемо на Шпиці, щоб знову поглянути на них та подивляти їх дику і грізну красу, найцікавішу з усієї Чорногори. В заглибленнях лежать ще грубі платти брудного снігу, а зпід нього випливають ледяностудені потічки. Шукаємо розцвілих корчів рододендрону (рододендрон, альп. рожа) та, на жаль, вони вже перецвили. Стрічаємо тільки розцвілу арніку, що золотими головками свого цвіту прикрашує зелень густого жерепу. Доходимо до нагих вершків Шпиць. Здається, що скелі вирізьблені дощем, вітром та морозом, це декорація театральної сцени, на якій природа відграє свої віковічні пєси під акомпаніяменти громів або пекольний шум вітрів чи сніговії при світлі блискавок або при сріблому сяйві місяця. І так цілі роки, століття, безупину.

Тільки мій співмандрівник витягнув фотографічний апарат, а я скинув сорочку, щоби „вхопити" у себе трохи позафіолетних промінів, що на цій висоті мають бути дуже спасенні для здоровля, як сонечко утікло за хмару та присилувало нас сховати апарат і убрати не тільки сорочку, але й верхнє одіння.

Не так то легко Шпиці дають себе людині опанувати. Резиґнуємо покищо з наших намірів та йдемо дальше до головного хребта Чорногори, подивляючи різьбу великих і малих Кізлів та Говерлю, що ховає свою лису голову у хмару, немов би боялася сонячного удару. Стаємо на чеській границі (відважно, бо маємо перепустки) та оглядаємо другий бік карпатської медалі „там де Чорногора сумно угрів край витає". Наші оглядини довго не тривають, бо десь на Попі Івані загрозливо заклекотіло — може гнівний, що на його карк всадили тільки каміння під астрономічну обсерваторію та ще й хочуть його перезвати на якесь „Розспєвани" чи „Попєвани" по рецепті „ІКЦ", — за хвилину вже й Ребра закурилися і ми рад-не-рад почали відворот „со страхом Божим", бо цього року з громами нема жартів. Тимчасом небесні лотоки отворилися і посипався град з дощем, який кропив нас майже до схоронища.

Не любить мабуть Чорногора, щоб по ній вешталися людиська та обтовкали її старий хребет і тому частенько зганяє їх у доли, у звори, хай там товчуться та пропадають. Досить вже її порили та кільчастим дротом попереткали в часі війни; ще й досі не затерлися сліди.

Сходимо до схоронища на Марішеській, а тут сонечко гріє — немовби нічо не було, струшуємо із себе воду та споглядаємо на негостинні Шпиці.

4. У ЖАБЄ.

Сидіти у схоронищі на бальконі та читати книжку, як це роблять якісь „зайшлі" пари, приємно і вигідно, але нас манить дальша мандрівка. Сходимо карколомною стежкою у долину до Бистреця та бажаємо такої вигідної дороги усім нашим „приятелям" непевним до гірських мандрівок

Ледви добилися ми до потока Бистрець у місці, де ентузіяст Гуцульщини д-р Вінценц збудував собі чепурну хатину у сусідстві старого Готича (вже небіжчика), як допала нас удруге нова серія громовиці та ще більшої зливи. Від кової дощевої купелі захистила нас колиба на поблизькій поляні. На наше щастя буря шандко проминає, ми вилазимо із недуже вже сухої колиби та залитим водою плаєм понад Бистрець сходимо до села Бистрець, що є частиною Жабя.

Минаємо нову станицю граничної сторожі, школу, що міститься у бідній, низькій гуцульській хаті, та біля церкви заходимо до туристичної стації в домі Петра Готича.

Туристична стація — це простора кімната у новій, гарній хаті і можна тут вигідно переночувати і покріпитися чим багата хата Готича та сусіднього гуцула-крамаря. Сам Готич статочний гуцул, бувалий у світі, вміє багато розказувати про своє військове життя, бо як артилерійський підстаршина воював і під Верденом, і на галицькому та буковинському фронті, був і в полоні у Москві. Московська лайка так роздразнила вражливу душу гуцула, що вирішив смерть собі зробити або втекти з полону. І втік. Перейшов зреволюціонований російський фронт та дійшов до „своїх", а вони з вдяки за те післали його на італійський фронт — у саме пекло. З гордовитістю гуцула оповідає про свої золоті та срібні медалі, за які брав багато „банок" і нині був би брав, якби небіжка Австрія не була небіжкою.

(Далі буде).

ція та Італія своєю геополітикою присуджені до вічної ворожнечі; географія — писав Бісмарк — кинула між Францію та Італію кістку незгоди у формі Середземного Моря, якої вони ніколи не поділять між собою. Панувати над Середземним Морем може на дальшу мету тільки одна держава, а тією повинна бути — на думку Бісмарка — власне Італія.

Найцікавіше з усього, що саме в розгарі отої італійсько-французької пресової канонади та в хвилині найвищого напруження італійсько-французьких відносин, приїхав до Німеччини ентузіястично витаний шеф французької військової авіяції ген. Вейлімен, з пропозиціями пакту про взаємне обмеження повітряних, а може ще й інших зброєнь та мабуть і з іншими офертами, про які могли би розказати хіба Гітлер і Герінґ — все те, очевидно, з метою послабити „римсько-берлінську вісь" і зашахувати Італію в найважнішій точці її дипломатичної стратегії в Берліні. У звязку з цим фактом, до якого мабуть причасна також Англія, становище й вага Німеччини в далекосяглій міждержавній розігрі набирає величезного значіння, підносячи авторитет і престіж третього райху до небувалих височин. „Де два бються — там третій користає".

Не може бути сумніву, що Італія доложить тепер усіх зусиль, щоб якнайскорше покінчити еспанську кампанію. А Совітський Союз намагатиметься через свої французькі експозитури спаралїжувати французько-німецьке порозуміння, що накльовується. Італії треба вільних рук, щоб не дати себе дипльоматично побити в Берліні, а Совітський Союз втратив би останню свою европейську політичну позицію, якщоб між Берліном і Парижем прийшло до повної згоди.

За дальшим розвитком італійсько-французького політичного двобою ціла Европа й цілий культурний світ слідкують з запертим віддихом. З таким самим зацікавленням приняв увесь світ німецьке повідомлення, що Німеччина хоче розбудувати Східну Прусію як випадову браму проти большевизму, переселюючи туди на випадок французько-німецької згоди два міліони людей з західних областей Німеччини, щоб створити у Східній Прусії головний центр військового промислу... Розуміється само собою, що переставка питомої ваги німецької політики з Заходу на Схід автоматично притупить гостроту „римсько-берлінської оси" і утвориться нова політична констеляція, що до живого торкнулаб і наші українські інтереси. В цій констеляції може найтися місце також для поправи відносин між Італією і Францією.

Посвячення дзвона „Володимира".

На память 950-ліття Хрещення України уфундовано в Стрию за ініціятивою і заходами рухливого й працьовитого стрийського пароха о. Гаврилишина великий дзвін, ваги 744 кґ. і на вшанування памяти великого подвижника і Хрестителя України, Князя Володимира Великого, названо дзвін Його іменем. Фундували дзвін своїми датками громадяни-члени стрийської парохії.

В дні 7-го серпня ц. р. відбулося посвячення цього дзвона у парохіяльній церкві. На кумів запрошено представників Товариств і Установ Стрия та поодиноких громадян. Службу Божу відправив парох о. совітник Гаврилишин в асисті сотрудника о. Мармаша. Посвячення дзвона перед церквою доконав о. парох Гаврилишин і виголосив потім дуже гарну, глибоко патріотичну проповідь. Не зважаючи на те, що був це час глибоких вакацій і багато громадян виїхало з міста, посвячення відбулося серед численно зібраного громадянства Стрия.

У понеділок, на другий день по посвяченню завішено дзвін на призначене йому місце у церковній бані, чому приглядалося багато зацікавлених парохіян. Замонтування дзвону доглядав цілий час особисто п. Фельчинський, власник фірми з Калуша, в якій набуто дзвін. Треба признати, що виконання дзвону якнайкраще. Дзвін видає гарний милозвучний голос. Коли того самого дня вечором відбулося пробне дзвонення численно зібрані громадяни просто не могли належним чином налюбуватися гарним звуком дзвона Володимира.

Болгари про ювилей 950-ліття хрещення України.

Цьогорічне святкування 950-ліття хрещення України, що вже почалося низкою видань та окремими церковними святами у дні 15-го серпня, звязало нас тісніше через Гр.-Кат. і Православну Церкву з усіми християнськими народами й державами світу. Відгомін цього маємо у пресі ріжних народів, а м. і. й у болгарській, якої один голос наводимо.

Великий софійський щоденник „Зора" (Зоря) приніс у числі з 11. ц. м. поважну статтю свого варшавського кореспондента Петра Лунґова п. з. „Одъ Охридъ до Киевъ". У статті згадує п. Лунгов, що 14. ц. м. вся Православна Церква в Польщі й головно православні українці почали ювилейний рік з нагоди 950-ліття хрещення України, якого осередком має бути свято у Володимирі Волинськім — історичнім місті, заложенім Володимиром Великим.

Святкування ці — на думку п. Лунгова — відсвіжують тісний звязок, що істнував завжди між культурою України й культурою Болгарії: Україна, як це виказав історик С. Томашівський, приняла християнство не з Византії, а з Болгарії, чого доказом є не тільки факт, що з Византією Україна жила не найкраще, але перш усього кирилиця, що вродилася у Болгарії, перші богослужебні книжки та перша церковна єрархія на Україні, що не малаб була успіху, якби була з Византії й говорила незрозумілою Україні грецькою мовою. Св. Климентій, що в болгарськім місті Охрид створив був великий культурний центр славянського світу, був по-

ОСИП ЗАЛЕСЬКИЙ.

Враження з мандрівки по Гуцульщині.

3

Рано будить нас сонце. Хоч косарі запевняють нас, що дощу не буде (й вони собі його не бажали), але ранішня спека не ворожить добра. Га нема нам чого ждати, бо в Чорногорі обовязує правило: „не зволікати". Йдемо на Шпиці, щоб знову поглянути на них та подивляти їх дику і грізну красу, найцікавішу з усієї Чорногори. В заглибленнях лежать ще грубі пласти брудного снігу, а зпід нього випливають ледяно-студені потічки. Шукаємо розцвілих корчів ґердуляна (рододендрон, альп. рожа) та, на жаль, вони вже перецвіли. Стрічаємо тільки розцвілу арніку, що золотими головками свого цвіту прикрашує зелень густого жерепу. Доходимо до нагих вершків Шпиць. Здається, що скелі вирізьблені дощем, вітром та морозом, це декорація театральної сцени, на якій природа відграє свої віковічні песи під акомпаніяменти громів або пекольний шум вітрів чи сніговії при світлі блискавок або при срібному сяйві місяця. І так цілі роки, століття, беаупину.

Тільки мій співмандрівник витягнув фотографічний апарат, а я скинув сорочку, щоби „вхопити" у себе трохи позафіолетних променів, що на цій висоті мають бути дуже спасенні для здоровля, як сонечко утікло за хмару та присилувало нас сховати апарат і убрати не тільки сорочку, але й верхнє одіння.

Не так то легко Шпиці дають себе людині опанувати. Резиґнуємо покищо з наших намірів та йдемо дальше до головного хребта Чорногори, подивляючи різьбу великих і малих Кізлів та Говерлю, що ховає свою лису голову у хмару, немов би боялася сонішнього удару. Стаємо на чеській границі (відважно, бо маємо перепустки) та оглядаємо другий бік карпатської медалі „там де Чорногора сумно угрів край витає". Наші оглядини довго не тривають, бо десь на Попі Івані загрозливо заклекотіло — може гнівний, що на його карк всадили тільки каміння під астрономічну обсерваторію та ще й хочуть його перезвати на якесь „Розсьпевани" чи „Попевани" по рецепті „ІКЦ", — за хвилину вже й Ребра закурилися і ми рад-не-рад почали відворот „со страхом Божим", бо цього року з громами нема жартів. Тимчасом небесні лотоки отворилися і посипався град з дощем, який кропив нас майже до схоронища.

Не любить мабуть Чорногора, щоб по ній вешталися людиська та обтовкали її старий хребет і тому частенько зганяє їх у доли, у звори, хай там товчуться та пропадають. Досить вже її порили та кільчастим дротом поперетикали в часі війни; ще й досі не затерлися сліди.

Сходимо до схоронища на Марішеській, а тут сонечко гріє — немовби нічо не було, струшуємо із себе воду та споглядаємо на негостинні Шпиці.

4. У ЖАБЄ.

Сидіти у схоронищі на бальконі та читати книжку, як це роблять якісь „зайшлі" пари, приємно і вигідно, але нас манить дальша мандрівка. Сходимо карколомною стежкою у долину до Бистреця та бажаємо такої вигідної дороги усім нашим „приятелям" непривичним до гірських мандрівок

Ледви добилися ми до потока Бистрець у місці, де ентузіяст Гуцульщини д-р Вінценз збудував собі чепурну хатину у сусідстві старого Готича (вже небіжчика), як допала нас удруге нова серія громовиці та ще більшої зливи. Від нової дощевої купелі захистила нас колиба на поблизькій поляні. На наше щастя буря швидко проминає, ми вилазимо із недуже вже сухої колиби та залитим водою плаєм понад Бистрець сходимо до села Бистрець, що є частиною Жабя.

Минаємо нову станицю граничної сторожі, школу, що міститься у бідній, низькій гуцульській хаті, та біля церкви заходимо до туристичної стації в домі Петра Готича.

Туристична стація — це простора кімната у новій, гарній хаті і можна тут вигідно переночувати і покріпитися чим багата хата Готича та сусіднього гуцула-крамаря. Сам Готич статочний гуцул, бувалий у світі, вміє багато розказувати про своє військове життя, бо як артилерійський підстаршина воював і під Верденом, і на галицькому та буковинському фронті, був і в полоні у Москві. Московська лайка так роздразнила вражливу душу гуцула, що вирішив смерть собі зробити або втекти з полону. І втік. Перейшов зреволюційований російський фронт та дійшов до „своїх", а вони з вдяки за те післали його на італійський фронт — у саме пекло. З гордовитістю гуцула оповідає про свої золоті та срібні медалі, за які брав багато „банок" і нині був би брав, якби небіжка Австрія не була небіжкою.

(Далі буде).

середним посієм християнства на Україну, його кирилиця, книги, писані в монастирях Охриду та священики з цього міста були першими промоторами християнства на Україні.

Між Україною й Болгарією — каже кореспондент „Зари" — є в глибокому минулому, в часах прийняття християнства, цікаві паралелі, дарма, що Болгарія прийняла християнство вік і смерть скоріше. Ця паралеля є в тому, що і перший болгарський король-християнин, Борис І і перший християнський володар України, Володимир Великий уміли зробити з християнства засіб, що сцементував їх держави. Борис ужив цього засобу для зединення находжих болгар з місцевим славянським населенням, Володимир для обєднання варягів і підчинених собі племен полян, вятичів, кривичів і радимичів в одне. Далі цю паралелю добачує п. Лунгов і в бунтах частини боярства проти християнства, що проявилися однаково в Болгарії та в Україні й ріжнилися хіба тим, що в Болгарії зліквідовано їх, усуваючи претендента ногаи до престолу, Володимира, безкровно, а в Україні вони скінчилися кроваво щойно зі смертю Святополка Окаяного.

Та найбільша яскрава паралеля є — каже п. Лунгов — у тому, що чим був Охрид для Болгарії, тим є Київ для України. Оба міста створили для своїх країн золотий вік культури і були його центром та джерелом, оба проміняли далеко в сусідні землі — Охрид в Україну, Київ у Московщину — довгі століття.

Свою цікаву статтю, яка виказує велике обзнайомлення кореспондента „Зари" з нашою історією, закінчує п. Лунгов заввагою, що Болгарія може бути горда на свою місію, яку виконала в поширенні християнства на Україні, а це повинно бути основою і дружнього співжиття обох — болгарського та українського — народів та їх держав у майбутньому.

Голос „Зари", часопису Болгарії, що завжди була русофільська й тепер ще не кидає мрій про реставрацію царської Росії, дуже цікавий. Відважне ставлення в ній України на належне місце доказує, що українська проблема і в Болгарії стає ясна та що там її оцінюють як слід. (а).

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Метрикальні містерії.

Повітове старосто в Чорткові письмом з дня 4. III. 1936 р. Ч. А. 24 зажадало від о. Якова Тарнавського, гр. кат. пароха в Улашківцях, надіслати для урядового ужитку метрики народин оцих дітей гр. кат. обряду: 1) Наталії Ковалів, ур. 4. X. 1933 р., 2) Йосифи Козак, ур. 14. V. 1929 р., 3) Аделі Козак, ур. 26. VII. 1932 р., 4) Олени Солтис, ур. 6. II. 1933 р., 5) Олени Кішкан, ур. 29. V. 1933 р., 6) Марії Шевчук, ур. 13. IX. 1923 р., 7) Йоанни Богун, ур. 14. I. 1931 р. і 8) Марії Левицької, ур. 21. IX. 1933 р.

Всі названі діти походять з мішаних подруж, а охрестили їх в гр. кат. церкві на виразне домагання їх батьків, які перед шлюбом заключили умову, що дітей хреститимуть в обряді батька, тобто в гр. кат. обряді. Така умова передбачена в арт. 1. закона з 25. травня 1868. Д. З. Нр. 49. про управильнення міжвіроісповідних відносин громадян держави.

Тому що староство в Чорткові зажадало тих метрик на інтервенцію римо-католицького пароха з метою переписати названі діти на латинський обряд, а це жадання не було обосноване ніяким правним приписом, тому о. Тарнавський віднісся у цій справі до Єпископського Ординаріяту в Станиславові, а крім цього вніс дня 26. серпня 1936 року проти цього жадання відклик до воєвідського уряду в Тернополі.

Єпископський Ординаріят у Станиславові письмом з дня 1. V. 1936. Ч. 2911/6, доручив о. Тарнавському завідомити староство в Чорткові, щоб у справі видачі метрик звернулося до Єпископського Ординаріяту, бо тільки він, згідно з обовязуючими правними приписами, управнений видавати відповідні зарядження підвладному собі парохіяльному урядові щодо видачі метрик, що о. Тарнавський і зробив, воєвідський уряд в Тернополі відкликy о. Тарнавського не полагодив.

Здавалося, що цієї справи адміністраційна влада не буде більше торкати.

Тимчасом повітове староство в Чорткові зажадало вдруге від о. Тарнавського письмом з дня 3. III. 1938 р. Ч. А. 16 наліслати метрики народин згаданих дітей, а коли о. Тарнавський що підчиняється своїй духовній владі, тієї вимоги не виконав, староство в Чорткові загрозило йому грошевою карою в квоті 25 зол.

У дотичному письмі староство зазначило, що від цього рішення можна внести відклик до воєвідського уряду в Тернополі проти екзекуції адміністраційної влади.

Згідно з тією заміткою о. Тарнавський вніс відклик до воєвідського уряду і дістав від нього цими днями таке рішення:

Чортківське староство мало повне право ужити примусу у формі грошевої кари у відношенні до о. Тарнавського, бо він, як той, що веде метрикальні книги, має характер публичного урядовця, що підлягає державній адміністраційній владі, і виконує свій уряд з доручення держави, а не в характері автономного органу католицької церкви, і тому обовязаний всі доручення адміністраційної влади, в цьому випадку староства виконувати.

При цьому воєвідський уряд підкреслив, що у випадку такого невиконання доручення, староство може на особу, що веде метрикальні книги, зробити карний донос до прокуратора за діяння на школу публичного чи теж приватного інтересу через невиконання приписаного законом обовязку.

Що торкається закиду о. Тарнавського, що чортківське староство нелеґально зажадало від нього метрик дітей у віці 7—14 літ, воєвідський уряд стверджує, що в цьому випадку нема мови про якунебудь зміну обряду згаданих дітей, а тільки староство хоче привернути правний стан, що його парохіяльний уряд в Улашківцях нарушив. Є припис, що коли дітей з мішаних подруж хрестить не дотичний душпастир, він мусить до вісьмох днів після охрещення пересилати приналежному душпастиреві метрикальний витяг, щоб той міг вписати ті новонароджені та охрещені діти до своїх метрикальних книг. Коли-ж парохіяльний уряд в Улашківцях цього не зробив, то староство не тільки мало право, але й обовязок припильнувати, щоб парохіяльний уряд це виконав. Таким чином тут не грає жодної ролі вік згаданих дітей.

До цього свого рішення воєвідський уряд долучив ще письмо: 1. До повітового староства в Чорткові, 2. до гр.-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях від повітового староства в Чорткові, і 3. до Марії Шевчук на руки її матері Павлини Шевчук. Всі ці письма торкаються розпорядку воєвідського уряду, яким він наказав викреслити з метрикальних книг греко-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях Марію Шевчук, бо вона є латинського обряду.

Марія Шевчук не погодилася на це рішення, з тому, що має тепер вже скінчених 14 літ і по думці арт. 4. закона з 25. травня 1868, „має право вибору релігійного віроісповідання згідно зі своїм власним переконанням, а влада має на випадок потреби боронити тієї свободи вибору", вона внесла до повітового старства в Чорткові письмо, що не приймає згаданого рішення до відома, як неумотивованого в законі і жадає, щоб їй доручили поуку, чи прислуговує їй правний засіб до вищої інстанції, а на всякий випадок повідомила, що спираючися на цитованому законі зголошує перехід з обряду, до якого її насильно казали вписати, назад на гр. католицький обряд.

Цікаво, чи староство в Чорткові донесе про це згідно з приписом арт. 6. цитованого закону римо-католицькому парохові в Улашківцях, та чи буде боронити тієї свободи вибору Марії Шевчук.

Подаємо це до відома компетентній владі! У. П. Р., та просимо наших правників забрати слово в дискусії над правною сторінкою цих нових способів „ревіндикації душ". Е.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК.

Ґіа посаді.

Зговорились: я і ревізор Повітового Союзу Кооператив — доречі, мій колишній приватний ментор. Він замашисто виписав мені вельми приємну цидулу, де виразно стояло, що п. Мойсяк Іван уповноважений збирати кооперативні довги.

— Ти, брат, тільки... — і рука зробила хвилястий рух, мовляв: „не фантазуй... забагато."

Я важко колихнув розумною головою, споглядаючи на другий папір — а там такі благородні речі зустрічали мої очі: Кооперативи повинні на місці платити тому-ж таки п. Іванові Мойсякові по 2 зол. удень за труд, заспокоїти його апетит та приготовити відповідний спочинок для його струджених членів. Під одним і другим документом виділи свіжі печатки Повітового Союзу Кооператив та підписи директора.

Я ніжно зложив обидва документи і з свого роду пошаною для своєї власної особи примістив їх у найкращій кишені.

А ревізор не вгавав: „Підеш тумане..." Цей додаток бренів трохи архаїчно в устах мого колишнього інструктора; він ніяк не міг привикнути до моєї головокружної карієри, навязуючи все ще до традиції... А я й не перечив; я давно зясував собі своє становище у наскрізь позитивному світлі і критика не могла мене досягти.

Ой, туман! Колись — не перечу — я був ним, але тепер!... І приємний холодок просувався по гордих грудях: де-де ті часи поділись!?! І я наче жалував, що вже все збагнув, що вже мене нічого не займає, що всі проблеми, що колись обсідали молодечу голову та каламутили спокій, лежали покотом, як яйця у скриньках „Маслосоюзу". Тому навіть з приємністю я слухав архаїчного епітету колишнього вчителя. Це так, начеб хто з багатиря сміявся, що в нього грошей нема! „Та-а-ак, підеш до Задубрівців, потім до Ганківців, там зголосишся до Джиґолика — це касієр. Клепок усіх він не має, але ти „зревкай" на нього — то може розрухається... потім до Белелця, Русова...

Я все гарненько списав, дещо і так затямив, хитнув головою та з гордою міною вертався додому. Тут, звичайно, почув я докори рідних: і вітрогон, і лінюх, і волоцюга, і звальок...

— Лайте, лайте!..

Про документи і про посаду я ані мру-мру... — От несподіванку їм усім зроблю, як підійду взавтра до батьків та почну прощатись: „Не згадуйте злим словом... спасибі за опіку і добре серце.. Іду на свій уже хлібець і сіль!!.. Як почнуть їхні очі слізми заливатись.

А я ще кілька жалісливих слів — ні, не докину, не потраплю так знущатись, не хочу висушувати їхніх очей... Я і всі докори позабуваю їм. Хіба вони розуміли, хто в їхній хаті жив?

Мого дедю їла нужда ще з дитинячих літ. Він, хоч і людина свідоміша (доказ, що запримітивши в мені небудений талант ще напровесні життя — негайно післав мене у школу) все-ж не міг дивитись, щоб я „дурно" сидів. „Шкода, що го таке фалили зразу... Нима нічьо з тої школи! До сапи си ни бери, а з мої голови ни уступаєси!" — це так чорнив мене мій таки дедя.

Я любив ці щирі слова, — бо вони 1-о не минались з правдою, 2-о це дуже несмачне, коли батько вихвалює свою рідну дитину (хоч і талановиту): на цигана він дуже скидається.

* * *

Передімною виростали ґрандіозні картини кооперативної праці в повіті.

— Позбирати довги! Це-ж піднести матеріяльну культуру, цеж оживити обіг крови кооперативного орґанізму!..

Я вже бачив свої заслуги, хоч і старався свою особу притишити, соромився розголосу, боявся навіть, щоб не загнати в кут славетних кооператорів.

Почнуть іще писати ґазети: такий то а такий, ну, просто небудений юнак, так пламенно говорив... словом кооперативний Орфей. Так почнуть поміщувати мої світлини і Р. С. У. К. готов чого доброго покликати мене до Львова.

Але як тут покидати рідні сторони?! Тут Прут так щиро синіє і так залюбився в моє сільце, що кожного року все ближче присувається, прожолоблюючи собі дорогу через загінок. Вийдіть, бульваска, улітку: кришталево-водний — а барви неначе в неба позичив. Про лівчат і не згадую... Вони в архітектоніці сільського краєвиду — незамінна частина.

І таке інше й таке інше. — Хтож врешті не знає села? І покидай його після того, коли ти в ньому стільки барви знаходиш... Іди у холодне місто...

(Далі буде).

середним носієм християнства на Україну, його кириліця, книги, писані в монастирях Охриду та священики з цього міста були першими промоторами християнства на Україні.

Між Україною й Болгарією — каже кореспондент „Зари" — є в глибокому минулому, в часах приняття християнства, цікаві паралелі, дарма, що Болгарія приняла християнство вік і чверть скоріше. Ця паралеля є в тому, що і перший болгарський король-християнин, Борис І. і перший християнський володар України, Володимир Великий зуміли зробити з християнства засіб, що сцементував їх держави. Борис ужив цього засобу для зєднання нахожих болгар з місцевим славянським населенням, Володимир для обєднання варягів і підчинених собі племен полян, вятичів, кривичів і радимичів в одне. Далі цю паралелю добачує п. Лунгов і в бунтах частини боярства проти християнства, що проявилися однаково в Болгарії та в Україні й ріжнилися хіба тим, що в Болгарії зліквідовано їх, усуваючи претендента поган до престолу, Володимира, безкровно, а в Україні вони скінчилися кроваво щойно зі смертю Святополка Окаяного.

Та найбільша яскрава паралеля є — каже п. Лунгов — у тому, що чим був Охрид для Болгарії, тим є Київ для України. Оба міста створили для своїх країн золотий вік культури і були його центром та джерелом, оба проміньвали далеко в сусідні землі — Охрид в Україну, Київ у Московщину — довгі століття.

Свою цікаву статтю, яка виказує велике ознайомлення кореспондента „Зари" з нашою історією, закінчує п. Лунгов завагою, що Болгарія може бути горда на свою місію, яку виконала в поширенні християнства на Україні, а це повинно бути основою і дружнього співжиття обох — болгарського та українського — народів та їх держав у майбутньому.

Голос „Зари", часопису Болгарії, що завжди була русофільська й тепер ще не кидає мрій про реставрацію царської Росії, дуже цікавий. Відважне ставлення в ній України на належне місце доказує, що українська проблема і в Болгарії стає ясна та що там її оцінюють якслід. (а).

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Метрикальні містерії.

Повітове старосто в Чорткові письмом з дня 4. III. 1936 р. Ч. А. 24. зажадало від о. Якова Тарнавського, гр. кат. пароха в Улашківцях, надіслати для урядового ужитку метрики народин оцих дітей гр. кат. обряду: 1) Наталії Ковалів, ур. 4. X. 1933 р., 2) Йосифи Козак, ур. 14. V. 1929 р., 3) Аделі Козак, ур. 26. VII. 1932 р., 4) Олени Солтис, ур. 6. II. 1933 р., 5) Олени Кішкан, ур. 29. V. 1933 р., 6) Марії Шевчук, ур. 13. IX. 1923 р., 7) Йоанни Богун, ур. 14. I. 1931 р. і 8) Марії Левицької, ур. 21. IX. 1933 р.

Всі названі діти походять з мішаних подруж, а охрестили їх в гр. кат. церкві на виразне домагання їх батьків, які перед шлюбом заключили умову, що дітей хреститимуть в обряді батька, тобто в гр. кат. обряді. Така умова передбачена в арт. 1. закона з 25. травня 1868. Д. З. Нр. 49. про управильнення міжвіроісповідних відносин громадян держави.

Тому що староство в Чорткові зажадало тих метрик на інтервенцію римо-католицького пароха, з метою переписати названі діти на латинський обряд, а це жадання не було обосноване ніяким правним приписом, тому о. Тарнавський віднісся у цій справі до Єпископського Ординаріяту в Станиславові, а крім цього вніс дня 26. серпня 1936 року проти цього жадання відклик до воєвідського уряду в Тернополі.

Єпископський Ординаріят у Станиславові письмом з дня 1. V. 1936. Ч. 2911/6, доручив о. Тарнавському завідомити староство в Чорткові, щоб у справі видачі метрик звернулося до Єпископського Ординаріяту, бо тільки він, згідно з обовязуючими правними приписами, управнений видавати відповідні зарядження підвладному собі парохіяльному урядові щодо видачі метрик, що о. Тарнавський і зробив, воєвідський уряд в Тернополі відклику о. Тарнавського не полагодив.

Здавалося, що цієї справи адміністраційна влада не буде більше торкати.

Тимчасом повітове староство в Чорткові зажадало вдруге від о. Тарнавського письмом з дня 3. III. 1938 р. Ч. А. 16 надіслати метрики народин згаданих дітей, а коли о. Тарнавський що підчиняється своїй духовній владі, тієї вимоги не виконав, староство в Чорткові загрозило йому грошевою карою в квоті 25 зол.

У дотичному письмі староство зазначило, що від цього рішення можна внести відклик до воєвідського уряду в Тернополі проти екзекуції адміністраційної влади.

Згідно з тією заміткою о. Тарнавський вніс відклик до воєвідського уряду і дістав від нього цими днями таке рішення:

Чортківське староство мало повне право ужити примусу у формі грошевої кари у відношенні до о. Тарнавського, бо він, як той, що веде метрикальні книги, має характер публичного урядовця, що підлягає державній адміністраційній владі, і виконує свій уряд з доручення держави, а не в характері автономного орґану католицької церкви, і тому обовязаний всі доручення адміністраційної влади, в цьому випадку староства виконувати.

При цьому воєвідський уряд підкреслив, що у випадку такого невиконання доручення, старостно може на особу, що веде метрикальні книги, зробити карний донос до прокуратора за діяння на шкоду публичного чи теж приватного інтересу через невиконання приписаного законом обовязку.

Що торкається закиду о. Тарнавського, що чортківське староство нелеґально зажадало від нього метрик дітей у віці 7—14 літ, воєвідський уряд стверджує, що в цьому випадку нема мови про якунебудь зміну обряду згаданих дітей, а тільки староство хоче привернути правний стан, що його парохіяльний уряд в Улашківцях нарушив. Є припис, що коли дітей з мішаних подруж хрестить не дотичний душпастир, він мусить до вісьмох днів після охрещення передати приналежному душпастиреві метрикальний витяг, щоб той міг вписати ті новонароджені та охрещені діти до своїх метрикальних книг. Коли-ж парохіяльний уряд в Улашківцях цього не зробив, то староство не тільки мало право, але й обовязок припильнувати, щоб парохіяльний уряд це виконав. Таким чином тут не грає ніякої ролі вік згаданих дітей.

До цього свого рішення воєвідський уряд долучив ще письмо: 1. До повітового староства в Чорткові, 2. до гр.-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях від повітового староства в Чорткові, і 3. до Марії Шевчук на руки її матері Павлини Шевчук. Всі ці письма торкаються розпорядку воєвідського уряду, яким він наказав викреслити з метрикальних книг греко-кат. парохіяльного уряду в Улашківцях Марію Шевчук бо вона є латинського обряду.

Марія Шевчук не погодилася на це рішення, а тому, що має тепер вже скінчених 14 літ і по думці арт. 4. закона з 25. травня 1868. „має право вибору релігійного віроісповідання згідно зі своїм власним переконанням, а влада має на випадок потреби боронити тієї свободи вибору", вона внесла до повітового старства в Чорткові письмо, що не приймає згаданого рішення до відома, як неумотивованого в законі і жадає щоб їй доручили поуку, чи прислуговує їй правний засіб до вищої інстанції, а на всякий випадок повідомила, що спираючися на цитованому законі зголошує перехід з обряду, до якого її насильно казали вписати, назад на гр. католицький обряд.

Цікаво, чи староство в Чорткові донесе про це згідно з приписом арт. 6. цитованого закону римо-католицькому парохові в Улашківцях, та чи буде боронити тієї свободи вибору Марії Шевчук.

Подаємо це до відома компетентній владі і У. П. Р., та просимо наших правників забрати слово в дискусії над правною сторінкою цих нових способів „ревіндикації душ". Е.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 24.

ІВАН МОЙСЯК.

На посаді.

Зговорились: я і ревізор Повітового Союзу Кооператив — доречі, мій колишній приватний ментор. Він замашисто виписав мені вельми приємну цидулу, де виразно стояло, що п. Мойсяк Іван уповноважений збирати кооперативні довги.

— Ти, брат, тільки... — і рука зробила хвилястий рух, мовляв: „не фантазуй... забагато!"

Я важко колихнув розумною головою, споглядаючи на другий папір — а там такі благородні речі зустрічали мої очі: Кооперативи повинні на місці платити тому-ж таки п. Іванові Мойсякові по 2 зол. удень за труд, заспокоїти його апетит та приготовити відповідний спочинок для його струджених членів. Під одним і другим документом виділи свіжі печатки Повітового Союзу Кооператив та підписи директора.

Я ніжно зложив обидва документи і з свого роду пошаною для своєї власної особи примістив їх у найкращій кишені.

А ревізор не вгавав: „Підеш тумане..." Цей додаток бренів трохи архаїчно в устах мого колишнього інструктора; він ніяк не міг привикнути до моєї головокружної карієри, навязуючи все ще до традиції... А я й не перечив; я давно зясував собі своє становище у наскрізь позитивному світлі і критика не могла мене досягти.

Ой, туман! Колись — не перечу — я був ним, але тепер!... і приємний холодок просувався по гордих грудях: де-де ті часи поділись!?! І я наче жалував, що вже все збагнув, що вже мене нічого не займає, що всі проблеми, що колись обсідали молодечу голову та каламутили спокій, лежали покотом, як яйця у скриньках „Маслосоюзу". Тому навіть з приємністю я слухав архаїчного епітету колишнього вчителя. Це так, начеб хто з багатиря сміявся, що в нього грошей нема! „Та-а-ак, підеш до Задубрівців, потім до Ганківців, там зголосишся до Джиґолика — це касієр. Клепок усіх він не має, але ти „зревкай" на нього — то може розрухається... потім до Белелця, Русова...

Я все гарненько списав, дещо і так затямив, хитнув головою та з гордою міною вертався додому. Тут, звичайно, почув я докори рідних: і вітрогон, і лінюх, і волоцюга, і звальок...

— Лайте, лайте!..

Про документи і про посаду я ані мру-мру... — От несподіванку їм усім зроблю, як підійду взавтра до батьків та почну прощатись: „Не згадуйте злим словом... спасибі за опіку і добре серце.. іду на свій уже хлібець і сіль!!.. Як почнуть їхні очі слізми заливатись.

А я ще кілька жалісливих слів — ні, не докину, не потраплю так знущатись, не хочу висушувати їхніх очей... Я і всі докори позабуваю їм. Хіба вони розуміли, хто в їхній хаті жив?

Мого дедю їла нужда ще з дитинячих літ. Він, хоч і людина свідоміша (доказ, що запримітивши в мені небуденний талант ще напровесні життя — негайно післав мене у школу) все-ж не міг дивитись, щоб я „дурно" сидів. „Шкода, що го таке фалили зразу... Нима нічьо з тої школи! До сапи си ни бери, а з мої голови ни уступаєси!" — це так чорнив мене мій таки дедя.

Я любив ці щирі слова, — бо вони 1-о не минались з правдою, 2-о це дуже несмачне, коли батько вихвалює свою рідну дитину (хоч і талановиту): на цигана він дуже скидається.

* * *

Передімною виростали ґрандіозні картини кооперативної праці в повіті.

— Позбирати довги! Це-ж піднести матеріяльну культуру, цеж оживити обіг крови кооперативного орґанізму!..

Я вже бачив свої заслуги, хоч і старався свою особу притишити, соромився розголосу, боявся навіть, щоб не загнати в кут славетних кооператорів.

Почнуть іще писати ґазети: такий то а такий, ну, просто небудений юнак, так пламенно говорив... словом кооперативний Орфей. Так почнуть поміщувати мої світлини і Р. С. У. К. готов чого доброго покликати мене до Львова...

Але як тут покидати рідні сторони?! Тут Прут так щиро синіє і так залюбився в моє сільце, що кожного року все ближче присувається, прожолоблюючи собі дорогу через заріннок. Вийдіть, будьласка, улітку: кришталево водний — а барви неначе в неба позичив. Про лівчат і не згадую... Вони в архітектоніці сільського краєвиду — незамінна частина.

І таке інше й таке інше. — Хтож зрештою не знає села? І покидай його після того, коли ти в ньому стільки барви знаходиш... Їдь у холодне місто...

(Далі буде).

З природи і життя.

Боротьба за місце на земл'.

На нашій землі живе дуже багато родів усяких живин, що належать до звіринного й рослинного світа. Всі вони хочуть жити, розвиватися й запевнити собі місце на землі.

Дуже докладно досліджував життя звірят і рослин Карло Дарвін і переконався, що їх родиться значно більше, ніж може втриматися при житті. Якби якийсь рід спеціяльно охоронити перед знищенням, то в короткому часі його потомки заповнилиб цілу земну кулю. Але сама природа регулює кількість живин так, що ніякий рід ані не може розвиватися зовсім свобідно без меж, ані не може зникнути безслідно, у боротьбі з сильнішим.

Хто з нас не знає малої рослинки, **кульбаби?** Її насіння скупчене в пушисту головку розсівається на всі сторони за найслабшим подувом вітру. Одна головка кульбаби має 50 до 70 насінь. Кульбаба цвите кілька разів на рік. Уявім собі, що один її цвіт дає річно тільки 100 насінь. Другого року буде вже з того цвіту 10.000 насінь. В третьому році 1,000.000, в четвертому 10.000.000, в семому році булоб аж 100.000.000.000.000 насінь.

Коли приймемо, що один корч кульбаби займає 1 цм² землі (направду займає значно більшу поверхню), то вже для десятого покоління, що походить з одного насіння кульбаби забракло би місця на нашій планеті. Для десятого покоління одної кульбаби треба булоб простору пятнацять разів більшого від поверхні континентів землі.

Але до цього не доходить тому, що не все насіння кульбаби й інших рослин приймається і дає початок новому поколінню.

Те саме можна сказати і про звірят. Обчислім, наприклад, кількість потомків одної пари **морських свинок.** За кожним породом приходить на світ 8 до 10 молодих. Візьмім до обчислень менше число 8. Приріст морських свинок йде дуже скоро. Приймім, що він є що два місяці — отже за один рік 48 свинок. У звірят родиться переважно така сама кількість самців і самичок. Отже разом з батьками за один рік є 21 самичок і 25 самців. На другий рік буде вже 600 самичок і тільки самців. Якщо всі ті звірятка втрималисяб при житті і дальше так само розмножувалися, то незадовго морські свинки заповнилиб цілу земну кулю.

Те саме відноситься і до **риб.** Ікра селедця складається зі 40.000 яєчок, а осетра з 1—2 міліонів.

Ось чому сильні, хижі звірі ніколи не вигублять зовсім слабих звірят, хоч би їх пожирали в якнайбільших кількостях. Це неможливе й тому, що кожне слабе звіря має також свої способи для охорони власного життя і роду перед загибіллю.

Чи всі звірі борються за місце на землі? Чи нема таких, що живуть спокійно, перед ніким не боронятьс і на нікого не нападають? Чи нпр. бореться **слон?** Когож може боятися цей 3000-кілевий велитень, що його один зуб довгий на 40 цм, а широкий на 10 цм.? Своєю трубою вириває величезні дерева разом з корінням. Кожний напасник, кожне звіря згине від удару його 5-кілевих сікачів. Але слон це одно з найспокійніших звірят. Нікому не шкодить, живе в пущах Африки й Азії, та живиться листям, галузками, травою і корою дерев. Пощо та з ким мав би боротися? —

Слона уважають за найменш плідне звіря. За ціле своє життя самиця родить найбільше 6 малих. Проте, якби всі ті слони доживали старости й умирали природною смертю, то по обчисленням Дарвіна, з одної слонячої пари по 750 роках булоб 19,000.000 слонів.

Уявім собі, що в якімсь лісі живуть ніким не займані слони, розмножуються й осягають вік 100—150 літ. Їх число безнастанно зростає. Їм робиться тісно, бракує поживи. Умовини життя стають щораз гірші й не всі слони можуть у них видержати. Найслабші вигинуть. Одначе по якомусь часі ситуація поправиться, виросте нова трава, нова пожива. Але число слонів не збільшиться, бо зараз забракне поживи і знову найслабші погинуть.

Справді зі слонами діється інакше. Їх убивають люди. Цей приклад зі слонами показує, що боротьби за життя не можна оминути. Вона йде не тільки між звірами ріжних родів, як ворона й вуж, вуж і жаба, жаба й муха — але й між представниками того самого роду.

Боротьба за життя — це не конче боротьба кігтями, рогами чи копитами. Це боротьба за поживу, повітря, місце — й інші речі, потрібні до життя. Противники, що беруть участь у боротьбі можуть навіть не бачитися. Що більше: один з них може належати до рослинного, другий до звіринного світа.

В життєвій боротьбі уживають звірята ріжних способів. Одні борються сильними зубами й гострими кігтями, інших хоронить величезне тіло, сила, або зручність, а ще інших рятує те, що вони дуже маленькі й можуть сховатися в таку щілинку, де їх не знайде противник. Одні звірята втікаючи, вдираються на високі дерева, інші підносяться в повітря. Деяких боронять гострі шпильки, інших знову тверда як панцир шкаралуща. Є звірята, що мають в собі отруту. Є й такі, що їх кров унешкідливлює діяння отрути.

Всі ці прикмети розділила між них природа, щоби кожна животина своєю зручністю чи силою могла здобути собі поживу та охоронитися перед противником. При житті втримуються найбільше до цього спосібні, найсильніші, найзручніші. Найслабші гинуть — і в цей спосіб природа сама упорядковує життя живин на землі.

Око й рука.

Ще й досі багато людей цікавить суть т. зв. „манькуцтва", себто ліворукости, що трапляється навіть у багатьох людей. Такі люди мають ліву руку краще розвинену щодо сили і справности ніж праву, як це є в більшости людей. —

Явище це зовсім нешкідливе і не є доказом ніякої умової чи тілесної хиби. Одначе серед несвідомих людей часто ще покутує погляд, що ліворукість — це щось ненормальне в житті і розвитку дитини і тому треба дитину всякими способами віддвичаїти від того, щоб вона вживала лівої руки. Але така дитина, яку нпр. у школі учителі і переконуваннями і карами намагаються віддвичаїти від уживання лівої руки, хоч виконує всю працю правою рукою, то робить це під примусом, неохоче і незручно, та при кожній нагоді перекидає головну працю (гра в теніс, меґ камενем, мячем і т. п.) на ліву руку. Таксамо як треба виконати якусь делікатну роботу така людина виконує її лівою рукою.

Причина — око.

Навіть дуже вперті виховники, що намагаються ліворуку дитину переробити на праворуку, звсовують собі вже те, що дана дитина не вживає лівої руки з упертости, але що її примушує до того якась інша сила. Потвердили це новіші досліди людського мозку. Вони виказали, що у випадках ліворукости краще розвинені, ніж звичайно, деякі частини правої мозкової півкулі, що завідує руками і чинностями лівої сторони тіла (бо нервові дороги з мозку на обвід тіла перехрещуються при виході тих доріг з мозку до хребетного стрижня, або т. зв. „хребетного мозку")

Найновіші досліди вчених кажуть припускати, що ліворукість часто може залежати від переваги лівого ока над правим.

Суперництво між очима людини.

Очі кожної людини працюють з ріжною силою, причому звичайно переважає праве око. Окулісти подають цікавий і простий дослід, що свідчить про перевагу правого ока над лівим. Треба звернути двоє очей на якийсь віддалений предмет і витягнувши перед отворені очі палець, уставити його так, щоби він закривав даний предмет. Колиж тепер примкнемо ліве око, тоді палець і предмет накриваються далі, але як примкнемо праве око, тоді палець пересувається направо.

Протилежно буває, коли в якоїсь особи є сильніше ліве око.

Коли послаблення сили правого ока виступить у ранньому дитинстві, тоді така особа, згідно з цією теорією, стає ліворукою. На доказ правдивости тієї теорії, яка вказує на зорове розладдя, як на причину ліворукости, наводить німецький дослідник Ессер приклад. Малий хлопчина, віком 3 літ, мав через зиза ліве око закрите довший час платком. Хлопчина передтим був ліворукий, а його мати надармо намагалася вплинути на дитину, щоби при їді чи забаві вживала правої руки. Та від часу, коли закрили хлопчині ліве око, дитина сама перестала вживати лівої руки та більше вживала правої. Цікаво, що коли з лівого ока хлопця зняли на кілька тижнів заслону, хлопчина знову став ліворуким, коли-ж заложили заслону на ліве око, він вернувся знову до правої руки.

На підставі цього і подібних прикладів багато дослідників каже, що перевага лівої руки т. зв. „манькуцтво" залежить не від мозку, але від зору, тому, що у цьому випадку така людина краще охоплює поле праці лівим оком, ніж правим оком, яке в ліворуких звичайно слабше.

—o—

„Гусяча шкіра".

Під впливом холоду чи наглої прохолоди в зимній воді шкіра людини стає храпава, шорстка, подібна до шкіри обскубаної гуски. Тому й називають таку шкіру „гусячою шкірою".

Подібне явище бачимо й у звірят, в яких під впливом морозу шкіра „їжиться" і стає пушиста, а під впливом тепла волоски кладуться один на одного і шерсть стає гладка.

Причиною цього явища у людей та звірят є мязневий апарат, що його має кожний волосок на шкірі людини чи звіряти. Корінь кожного волоска получений під шкірою з малим гладким мязом. Під впливом холоду цей мяз корчиться і підтягає волос догори. В той спосіб звіря борониться перед втратою тепла, бо пушиста шерсть тримає тепло краще, ніж гладка.

Шкіра людини має такі самі мязи. Вони тепер людині непотрібні і є радше залишком з прадавніх часів, коли наші предки були покриті густим волосом, що був для них одинокою охороною перед холодом. Тепер під впливом холоду ті приволосові мязики корчаться подібно як у звірят. Звичайно не бачимо наїження малого пушку, що покриває цілу шкіру людини, зате виступають виразно малі горбики при підставі кожного волоска, через що і наша шкіра стає подібна до гусячої.

—o—

Пістряк у молодих.

Одною з недуг, яких люди панічно бояться, є лихий новотвір **пістряк,** званий популярно раком. Він появляється наслідком хворобливого розвитку деяких тканок людського тіла і спричинює велике винищення хворого та скору смерть. Звичайно появляється в осіб у віці 35—60—70 літ життя. Одначе новіші досліди вказують на щораз частішу появу цього новотвора в молодих осіб, що давніше було доволі рідким явищем. І так два американські лікарі Гол і Беджі у статистиці свого протипістрякового шпиталю ствердили від 1908 р. появу пістряка у 134 випадках в осіб у віці від 8 і півдо 31 років. За останніх 5 років в осіб нижче 30 років ствердили пістряка в 1,7 відс. Більший відсоток пістряків у тому віці припадає на жінки.

Лікарі ще не дослідили, чи та частіша поява пістряка стоїть у звязку зі шкідливістю цивілізації нашої доби, чи попросту давніше лікарі менше розпізнавали пістряка.

Б. Г—й.

З природи і життя.

Боротьба за місце на землі.

На нашій землі живе дуже багато родів усяких живин, що належать до звіринного й рослинного світа. Всі вони хочуть жити, розвиватися й запевнити собі місце на землі.

Дуже докладно досліджував життя звірят і рослин Карло Дарвін і переконався, що їх родиться значно більше, ніж може втриматися при житті. Якби якийсь рід спеціяльно охоронити перед знищенням, то в короткому часі його потомки заповнилиб цілу земну кулю. Але сама природа регулює кількість живин так, що ніякий рід ані не може розвиватися зовсім свобідно без меж, ані не може зникнути безслідно, у боротьбі з сильнішим.

Хто з нас не знає малої рослинки, **кульбаби?** Її насіння скупчене в пушисту головку розсівається на всі сторони за найслабшим подувом вітру. Одна головка кульбаби має 50 до 70 насінь. Кульбаба цвите кілька разів на рік. Уявім собі, що один її цвіт дає річно тільки 100 насінь. Другого року буде вже з того цвіту 10.000 насінь. В третьому році 1,000.000, в четвертому 10.000.000, в семому році булоб аж 100.000.000.000.000 насінь.

Коли приймемо, що один корч кульбаби займає 1 $цм^2$ землі (направду займає значно більшу поверхню), то вже для десятого покоління, що походить з одного насіння кульбаби забракло би місця на нашій планеті. Для десятого покоління одної кульбаби треба булоб простору пятнацять разів більшого від поверхні континентів землі.

Але до цього не доходить тому, що не все насіння кульбаби й інших рослин приймається і дає початок новому поколінню.

Те саме можна сказати і про звірят. Обчислім, наприклад, кількість потомків одної пари **морських свинок.** За кожним породом приходить на світ 8 до 10 молодих. Візьмім до обчислень менше число 8. Приріст морських свинок йде дуже скоро. Приймім, що він є що два місяці — отже за один рік 48 свинок. У звірят родиться переважно така сама кількість самців і самичок. Отже разом з батьками за один рік є 21 самичок і 25 самців. На другий рік буде вже 600 самичок і тільки самців. Якщо всі ті звірятка втрималисяб при житті і дальше так само розмножувалися, то незадовго морські свинки заповнилиб цілу земну кулю.

Те саме відноситься і до **риб.** Ікра селедця складається зі 40.000 ячок, а осетра з 1—2 мілионів.

Ось чому сильні, хижі звірі ніколи не вигублять зовсім слабих звірят, хоч би їх пожирали в якнайбільших кількостях. Це неможливе й тому, що кожне слабе звіря має також свої способи для охорони власного життя і роду перед загибіллю.

Чи всі звірі борються за місце на землі? Чи нема таких, що живуть спокійно, перед нікім не бороняться і на нікого не нападають? Чи нпр. бореться **слон?** Когож може боятися цей 3000-кілевий велитень, що його один зуб довгий на 40 цм, а широкий на 10 цм.? Своєю трубою вириває величезні дерева разом з корінням. Кожний напасник, кожне звіря згине від удару його 5-кілевих сікачів. Але слон це одно з найспокійніших звірят. Нікому не школить, живе в пущах Африки й Азії, та живиться листям, галузками, травою і корою дерев. Пощо та з ким мав би боротися? —

Слона уважають за найменш плідне звіря. За ціле своє життя самиця родить найбільше 6 малих. Проте, якби всі ті слони доживали старости й умирали природною смертю, то по обчисленням Дарвіна, з одної слонячої пари по 750 роках булоб 19,000.000 слонів.

Уявім собі, що в якімсь лісі живуть нікім не займані слони, розмножуються й осягають вік 100—150 літ. Їх число безнастанно зростає. Їм робиться тісно, бракує поживи. Умовини життя стають щораз гірші й не всі слони можуть у них видержати. Найслабші вигинуть. Одначе по якомусь часі ситуація поправиться, виросте нова трава, нова пожива. Але число слонів не збільшиться, бо зараз забракне поживи і знову найслабші погинуть.

Справді зі слонами діється інакше. Їх убивають люди. Цей приклад зі слонами показує, що боротьби за життя не можна оминути. Вона йде не тільки між звірами ріжних родів, як ворона й вуж, вуж і жаба, жаба й муха — але й між представниками того самого роду.

Боротьба за життя — це не конче боротьба кігтями, рогами чи копитами. Це боротьба за поживу, повітря, місце — й інші речі, потрібні до життя. Противники, що беруть участь у боротьбі можуть навіть не бачитися. Що більше: один з них може належати до рослинного, другий до звіринного світа.

В життєвій боротьбі уживають звірята ріжних способів. Одні боряться сильними зубами й гострими кігтями, інших хоронить величезне тіло, сила, або зручність, а ще інших рятує те, що вони дуже маленькі й можуть сховатися в таку щілинку, де їх не знайде противник. Одні звірята втікаючи, вдираються на високі дерева, інші підносяться в повітря. Деяких боронять гострі шпильки, інших знову тверда як панцир шкаралуща. Є звірята, що мають в собі отруту. Є й такі, що їх кров унешкідливлює діяння отрути.

Всі ці прикмети розділила між них природа, щоби кожна животина своєю зручністю чи силою могла здобути собі поживу та охоронитися перед противником. При житті втримуються найбільше до цього спосібні, найсильніші, найзручніші. Найслабші гинуть — і в цей спосіб природа сама упорядковує життя живин на землі.

Око й рука.

Ще й досі багато людей цікавить суть т. зв. „манькуцтва", себто ліворукости, що трапляється навіть у багатьох людей. Такі люди мають ліву руку краще розвинену щодо сили і справности ніж праву, як це є в більшости людей. —

Явище це зовсім нешкідливе і не є доказом ніякої умової чи тілесної хиби. Одначе серед несвідомих людей часто ще покутує погляд, що ліворукість — це щось ненормальне в житті і розвитку дитини і тому треба дитину всякими способами відзвичаїти від того, щоб вона вживала лівої руки. Але така дитина, яку нпр. у школі учителі і переконуваннями і карами намагаються відзвичаїти від уживання лівої руки, хоч виконує всю працю правою рукою, то робить це під примусом, неохоче і незручно, та при кожній нагоді перекидає головну працю (гра в теніс, мет каменем, мячем і т. п.) на ліву руку. Таксамо як треба виконати якусь делікатну роботу така людина виконує її лівою рукою.

Причина — око.

Навіть дуже вперті виховники, що намагаються ліворуку дитину переробити на праворуку, зясовують собі вже те, що дана дитина не вживає лівої руки з упертости, але що її примушує до того якась інша сила. Потвердили це новіші досліди людського мозку. Вони виказали, що у випадках ліворукости краще розвинені, ніж звичайно, деякі частини правої мозкової півкулі, що завідує рухами і чинностями лівої сторони тіла (бо нервові дороги з мозку на обвід тіла перехрещуються при виході тих доріг з мозку до хребетного стрижня, або т. зв. „хребетного мозку")

Найновіші досліди вчених кажуть припускати, що ліворукість часто може залежати від переваги лівого ока над правим.

Суперництво між очима людини.

Очі кожної людини працюють з ріжною силою, причому звичайно переважає праве око. Окулісти подають цікавий і простий дослід, що свідчить про перевагу правого ока над лівим. Треба звернути двоє очей на якийсь віддалений предмет і витягнувши перед отвореними очі палець, уставити його так, щоби він закривав даний предмет. Колиж тепер примкнемо ліве око, тоді палець і предмет накриваються далі, але як примкнемо праве око, тоді палець пересувається направо.

Протилежно буває, коли в якоїсь особи є сильніше ліве око.

Коли послаблення сили правого ока виступить у ранньому дитинстві, тоді така особа, згідно з цією теорією, стає ліворукою. На доказ правдивости тієї теорії, яка вказує на зорове розладдя, як на причину ліворукости, наводить німецький дослідник Ессер приклад. Малий хлопчина, віком 3 літ, мав через виза ліве око закрите довший час платком. Хлопчина передтим був ліворукий, а його мати надармо намагалася вплинути на дитину, щоби при їді чи забаві вживала правої руки. Та від часу, коли закрили хлопчині ліве око, дитина сама перестала вживати лівої руки та більше вживала правої. Цікаво, що коли з лівого ока хлопця зняли на кілька тижнів заслону, хлопчина знову став ліворуким, коли-ж заложили заслону на ліве око, він вернувся знову до правої руки.

На підставі цього і подібних прикладів багато дослідників каже, що перевага лівої руки т. зв. „манькуцтво" залежить не від мозку, але від зору, тому, що у цьому випадку така людина краще охоплює поле праці лівим оком, ніж правим оком, яке в ліворуких звичайно слабше.

—o—

„Гусяча шкіра".

Під впливом холоду чи наглої прохолоди в зимній воді шкіра людини стає храпава, шорстка, подібна до шкіри обскубаної гуски. Тому й називають таку шкіру „гусячою шкірою".

Подібне явище бачимо й у звірят, в яких під впливом морозу шкіра „їжиться" і стає пушиста, а під впливом тепла волоски кладуться один на одного і шерсть стає гладка.

Причиною цього явища у людей та звірят є мязневий апарат, що його має кожний волосок на шкірі людини чи звіряти. Корінь кожного волоска получений під шкірою з малим гладким мязом. Під впливом холоду цей мяз корчиться і підтягає волос догори. В той спосіб звіря борониться перед втратою тепла, бо пушиста шерсть тримає тепло краще, ніж гладка.

Шкіра людини має такі самі мязи. Вони тепер людині непотрібні і є радше залишком з прадавніх часів, коли наші предки були покриті густим волосом, що був для них одинокою охороною перед холодом. Тепер під впливом холоду ті приволосові мязики корчаться подібно як у звірят. Звичайно не бачимо наїження малого пушку, що покриває цілу шкіру людини, зате виступають виразно малі горбики при підставі кожного волоска, через що і наша шкіра стає подібна до гусячої.

—o—

Пістряк у молодих.

Одною з недуг, яких люди панічно бояться, є лихий новотвір **пістряк**, званий популярно раком. Він появляється наслідком хворобливого розвитку деяких тканок людського тіла і спричинює велике винищення хворого та скору смерть. Звичайно появляється в осіб у віці 35—60—70 літ життя. Одначе новіші досліди вказують на щораз частішу появу цього новотвора в молодих осіб, що давніше було доволі рідким явищем. І так два американські лікарі Гол і Беджі у статистиці свого протипістрякового шпиталю ствердили від 1908 р. появу пістряка у 134 випадках в осіб у віці від 8 і пів до 31 років. За останніх 5 років в осіб нижче 30 років ствердили пістряка в 1,7 відс. Більший відсоток пістряків у тому віці припадає на жінки.

Лікарі ще не досліджували, чи та частіша поява пістряка стоїть у звязку зі шкідливістю цивілізації нашої доби, чи попросту давніше лікарі менше розпізнавали пістряка.

Б. Г—й.

Сторінка без політики.

Король, якого піддані бачили всього двічі в житті.

Король Зогу, якого вінчання відбулось недавно з небувалою в Альбанії помпою, є без сумніву одним із найбільших самітників світа. Його життя не бажав би собі наслідувати не тільки найбідніший володар, але й пересічний мешканець Европи чи Америки.

Палата в Тірані — це просто собі звичайна відля, побудована у квадрат, без ніякого стилю, в городі, забезпеченому високим муром. Король, від часу, як засів на престолі, працює від ранку до ночі, не буває в нікого, ні сам не уладжує ніяких бенкетів та гостин. Раз у рік король подається самоходом у товаристві сильної ескорти на літне мешкання — звичайно в місяці травні, — яке находиться у найдальшій закутині пляжі в Дураццо. Це собі звичайна, дереляна й партерова хатина, до якої питну воду треба возити в бочках.

Коли кінчиться літо, король Зогу повертається знову до Тірани, при чому дорога триває всього 45 хвилин. Дорогу пильно береже військо. По повороті король замикається на цілих 7 місяців у своїй резиденції.

Відколи Зогу засів на престолі, він ніколи не відбував ніякої подорожі, крім Дураццо, не тільки за кордон, але навіть по власному краю.

Він такий невидний, що за ввесь час свого панування населення всього двічі мало нагоду бачити короля: в 1935 р. на похороні матері й тепер з нагоди вінчання.

Зогу виглядає дуже добре і то так у військовому однострою, як і в цивільному одязі. Найрадше носить він гранатове убрання з дворядівкою. Він має середній зріст, матове обличчя, дещо вибліле з причини постійного побуту в кімнаті, темні малі вуса, які злегка притемнюють горішню губу. Король не пропадає за лектурою, не визнає ніяких спортів, а займається виключно державними справами, встрявавчи у найдрібніші подробиці.

Зогу знає поза альбанською і турецькою мовою ще й німецьку, бо свого часу був учнем віденського Терезіяну (військової академії, яка не істнує вже від 1919 р.). Він учився теж французької та італійської мови і хоч читає пливко у тих мовах, усеж таки ними добре не говорить.

Чужинці, яким повелось бачити й говорити з альбанським королем, кажуть, що це людина живого ума та понурої а радше недовірчивої вдачі. Він говорить по німецьки, але важить кожне речення. Цей спосіб говорення робить враження, що король добирає слів, щоби відтак ціле речення виповісти якнайшвидше.

Його поведінка, особливо супроти чужинців, повна такту, куртуазії та увічливости. Імовірно має він хвилини вибуху, та буває тоді твердий для себе й невблаганий для ворогів.

Заслужився Зогу своїй батьківщині тим, що зліквідував там зовсім февдальний устрій. Він сам був вождом дрібного кляну, але йому вдалось приневолити до послуху або й до втечі з краю усіх февдальних володарів. І мабуть не прийшлось йому це надто легко.

Його положення важке ще з релігійних причин: він сам, магометанин, дбає про те, щоби його піддані: католики, православні чи магометани не чули себе покривдженими на релігійному тлі. По змозі король виступає проти скрайного націоналізму альбанців та поборює ненависть до чужинців.

Безвартісна картина за пів міліона франків.

Управа міста Ляваль, яке є головним містом французької округи Маєнне опинилася в розпуці. Виявилося, що з причини легкодушної поведінки колишнього посадника міста, який уже від давна не живе, місто зазнало важку втрату, однаково мистецьку й фінансову.

Про цю страту довідалася управа міста зовсім припадково. Теперішній посадник доручив одному з урядовців упорядкувати зовсім занедбаний міський архів. Пильний урядовець радо взявся до праці й серед старих паперів знайшов лист, що його перед багатьома роками написав до управи міста славний французький маляр Генрик Руссо.

Руссо, який тоді був ще маловідомим малярем, звернувся тим листом до управи міста з пропозицією відступити міському музеєві в Ляваль один із своїх творів „Сплячу циганку". Маляр, який імовірно находився тоді в дуже важких фінансових умовинах, поставив дуже скромну ціну, бо домагався лиш 1800 фр.

На той лист маляря з дати 10. червня 1898 р., відповів тодішний посадник міста відмовно, при тому в не дуже чемній формі, заявляючи, що міський музей не купує безвартісних картин.

Очевидно, посадник міста Ляваль не сподівався, що небавом після того образ Руссо викличе сензацію на виставі в Парижі. „Сплячу циганку" признали за один із найкращих творів і її ціна відразу сильно пішла вгору.

Не диво, що тепер управа міста Ляваль жалує, бо теперішна ціна картини є пів міліона франків.

Масова продукція дорожча від подрібної.

Недавно, коли Генрі Форд переїздив через Каліфорнію, задержався в Санта Фе. Коли він проходив попри стоянки з індіянськими виробами, пристанув захоплений коло стільців, що їх продавав старий червоношкірий. Кожний стільчик уявляв собою справжній мистецький твір і один не був подібний до другого.

— Кілько коштує цей стільчик? — запитав Форд.

— Пять долярів.

— Мені він дуже подобався. Маєте ще більше таких?

— Ні, кожний стільчик має іншу прикрасу.

— А можете зробити ще кілька таких?

— Так.

— Коли я замовлю 12 однакових стільців, який опуст дістану? Адже однакові стільці куди лекше зробити ніж звичайні.

Індіянин подумав хвилину і відповів:

— Дванацять стільців можу зробити по 8 долярів за штуку.

— Вісім долярів? Адже за один стільчик ви хотіли лиш 5 долярів.

— Так... Але... коли .. я роблю один стільчик, я вкладаю в нього всю мою душу... Коли мені прийдеться робити 12 однакових стільців, то це буде невимовно скучне... Мушу я теж мати за це якусь нагороду.

Американські часописи не подають, чи Форд замовив стільці після такої заяви про масову продукцію.

Дотепний шимпанс.

Про те, що шимпанси вміють думати зовсім льогічно доказує подія, яка недавно трапилася в Зоольогічнім Городі в Калькуті.

Перед кліткою, в якій сиділо кількох шимпансів, затримувався дуже часто якийсь малий хлопчина. Одного разу він приніс кокосовий оріх і хотів його подати малпам. Та горіх був такий великий, що не влізся між сталеві прути клітки. Один зі шимпансів схопив горіх лапою крізь клітку й обертав його так довго аж горішну частину горіха обернув до клітки. Відтак він відгриз одинoку мягку частину кокосового горіха, яка знаходиться вгорі й намагався пробити горіх, щоб дістатися до молока, яке знаходиться в середині горіха. Колиж йому це не вдалося, почав дивитися благально на хлопця. Хлопчина подав малпі сірничку, якою шимпанс хотів пробити горіх. Та крихка сірничка зломилася. Тоді доглядачка, яка йшла з хлопчиною, подала шимпансові пильник від нігтів. Шимпанс відчинив пильником горіх і виссав молоко. Опісля віддав доглядачці пильник, витягаючи лапу крізь клітку.

ХОЧУТЬ ПЕРЕНЕСТИ ІСТОРИЧНИЙ ЗАМОК

Власник історичного замку „Кастель Льодж" у графстві Шропшір (Англія) сер П... Брови дістав від якоїсь багатої американської спілки незвичайну пропозицію. Американці готові купити замок, перевезти його, розібравши кожний камінчик зокрема до Злучених Держав і там його відбудувати.

Ця пропозиція сильно схвилювала й обурила англійських істориків та археольогів і вони хочуть домагатися від уряду заборони того перевозу, який міг би залишити Англію без одної з найкращих історичних памяток.

„Кастель Льодж" — це був укріплений бастіон, один із тих, що їх побудували англійці в XIII ст. на кордоні незалежної ще тоді Валії. В ті часи Валія вела безупинні бої з нащадками Вільгельма Завойовника.

Відтак той замок був резиденцією британських „графів-маркізів". В XVI ст. за Генрика VIII жила в ньому Катерина Араґонська. У XVIII ст. замок став громадською вязницею. У XIX ст. перемінили замок на кольонію для ... злочинниць.

СУДОВЕ ВИЛУЧЕННЯ.

В середині минулого століття жив у місті Екс у Провансії предсідник суду Марен де ля Шатенре, величезний чудак та оригінал.

Одного дня, коли він сидів у себе на балконі, вулицею надвів якийсь селянин осла, який пронизливо ревів. Старий судя був тоді в ... ному настрою і не думаючи довго схопив ... і застрілив осла. Відтак він сказав до селянина:

— Раджу вам мене заскаржити.

Очевидно, що селянин теж і зробив так. Марена деля Шатенре візвали до суду.

На початку розправи прочитали його лист:

„Високоповажані панове судді! Не заперечую факту убивства осла, ні своєї вини. Однак я приневолений запротестувати, щоби справу розглядали найближчі свояки покійника".

Очевидно, що після такого листа вибух величезний скандал. Марен деля Шатенре мусів податися на емеритуру і виїхати ... міста.

СОННИЙ ЗЛОДІЙ.

Безробітний 19-літній італієць ... Катанео з Грассі закрався вночі до вілли ... пані Мартінек-Кресп. В офіцинах мешкала ... ки кухарка, якої під ту пору не було дома. Катанео знайшов у її кімнаті 150 франків і збирався вже втікати, коли раптом почув кроки на сходах. Це верталася домів кухарка. Злодій шугнув миттю під ліжко.

Кухарка ввійшла до кімнати й негайно положилася до ліжка. Катанео хотів підождати, аж вона засне, щоб відтак утекти з кімнати. Та стомлений „трудящим" днем і ... сам заснув. По кількох хвилинах ... звалося голосне хропіння.

Кухарка вискочила застрашена з ліжка, вибігла й почала кликати помочі. Збіглися люди, розбудили заспаного злодійчука та ... кали. При ньому знайшли 150 франків.

Пеховатого злодія замкнули в сусідній кімнаті до часу, аж прийде поліція. Та коли ... шли поліціянти, кімната була пуста. ... через вікно, забравши зі собою 150 франків. Його арештували щойно кілька днів пізніше, ... він пропивав у каварні те, що йому ... лося з украдених грошей.

Карний суд у Грассі засудив ... злодія, що заснув не впору, на 6 місяців ...

——0——

100.000 ДОЛЯРІВ ЗА КІЛЬКА С...

Американське слово „сльоґан" ... класти. Воно означає рекламове гасло ... сить бути коротке, ядерне, щоб його ... ло легко запамятати і щоб воно ... яву. Дуже часто таке гасло складається ... го, добре дібраного слова.

У Злучених Державах ... ходять величезну скількість „сльоґанів" ... рилася нині наче окрема професія ... видумують „сльоґани". Треба ... ти, що автори таких сльоґанів ... ді грубі гроші.

Багато авторів сльоґанів заробляє ... ці більше від ревіових авторів та ... мових сценаріїв. За особливо добрий ... сльоґан, який впливає на ... навіть 100.000 долярів.

Сльоґани замовляють ... концерни, власники фабрик, ... ства і навіть управи міст.

—0—

Сторінка без політики.

Король, якого піддані бачили всього двічі в житті.

Король Зогу, якого вінчання відбулось недавно з небувалою в Альбанії помпою, є без сумніву одним із найбільших самітників світа. Його життя не бажав би собі наслідувати не тільки найбіднійший володар, але й пересічний мешканець Европи чи Америки.

Палата в Тірані — це просто собі звичайна вілля, побудована у квадрат, без ніякого стилю, в городі, забезпеченому високим муром. Король, від часу, як засів на престолі, працює від ранку до ночі, не буває в нікого, ні сам не уладжує ніяких бенкетів та гостин. Раз у рік король подається самоходом у товаристві сильної ескорти на літне мешкання — звичайно в місяці травні, — яке находиться у найдальшій закутині пляжі в Дураццо. Це собі звичайна, дерев'яна й партерова хатина, до якої питну воду треба возити в бочках.

Коли кінчиться літо, король Зогу повертається знову до Тірани, при чому дорога триває всього 45 хвилин. Дорогу пильно береже військо. По повороті король замикається на цілих 7 місяців у своїй резиденції.

Відколи Зогу засів на престолі, він ніколи не відбував ніякої подорожі, крім Дураццо, не тільки за кордон, але навіть по власному краю.

Він такий невидний, що за ввесь час свого панування населення всього двічі мало нагоду бачити короля: в 1935 р. на похороні матері й тепер з нагоди вінчання.

Зогу виглядає дуже добре і то так у військовому однострою, як і в цивільному одязі. Найрадше носить він гранатове убрання з дворядівкою. Він має середний зріст, матове обличчя, дещо виблідле з причини постійного побуту в кімнаті, темні малі вуса, які злегка притемнюють горішню губу. Король не пропадає за лектурою, не визнає ніяких спортів, а займається виключно державними справами, встрявaючи у найдрібніші подробиці.

Зогу знає поза альбанською і турецькою мовою ще й німецьку, бо свого часу був учнем віденського Терезіяну (військової академії, яка не істнує вже від 1919 р.). Він учився теж французької та італійської мови і хоч читає плинко у тих мовах, усеж таки ними добре не говорить.

Чужинці, яким повелось бачити й говорити з альбанським королем, кажуть, що це людина живого ума та понурої а радше недовірчивої вдачі. Він говорить по німецьки, але важить кожне речення. Цей спосіб говорення робить враження, що король добирає слів, щоби відтак ціле речення виповісти якнайшвидше.

Його поведінка, особливо супроти чужинців, повна такту, куртуазії та увічливости. Імовірно має він хвилини вибуху, та буває тоді твердий для себе й невблаганий для ворогів.

Заслужився Зогу своїй батьківщині тим, що зліквідував там зовсім февдальний устрій. Він сам був вождом дрібного кляну, але йому вдалось приневолити до послуху або й до втечі з краю усіх февдальних володарів. І мабуть не прийшлось йому це надто легко.

Його положення важке ще з релігійних причин: він сам, магометанин, дбає про те, щоби його піддані: католики, православні чи магометани не чули себе покривдженими на релігійному тлі. По змозі король виступає проти скрайного націоналізму альбанців та поборює ненависть до чужинців.

Безвартісна картина за пів міліона франків.

Управа міста Ляваль, яке є головним містом французької округи Маєнне опинилася в розпуці. Виявилося, що з причини легкодушної поведінки колишнього посадника міста, який уже від давна не живе, місто зазнало важку втрату, однаково мистецьку й фінансову.

Про цю страту довідалася управа міста зовсім припадково. Теперішний посадник доручив одному з урядовців упорядкувати зовсім занедбаний міський архів. Пильний урядовець радо взявся до праці й серед старих паперів знайшов лист, що його перед багатьома роками написав до управи міста славний французький маляр Генрик Руссо.

Руссо, який тоді був ще маловідомим малярем, звернувся тим листом до управи міста з пропозицією відступити міському музеєві в Ляваль один із своїх творів „Сплячу циганку". Маляр, який імовірно находився тоді в дуже важких фінансових умовинах, поставив дуже скромну ціну, бо домагався лиш 1800 фр.

На той лист маляря з дати 10. червня 1898 р., відповів тодішний посадник міста відмовно, при тому в не дуже чемній формі, заявляючи, що міський музей не купує безвартісних картин.

Очевидно, посадник міста Ляваль не сподівався, що небавом після того образ Руссо викличе сензацію на виставі в Парижі. „Сплячу циганку" признали за один із найкращих творів і її ціна відразу сильно пішла вгору.

Не диво, що тепер управа міста Ляваль жаліє, бо теперішна ціна картини є пів міліона франків.

Масова продукція дорожча від подрібної.

Недавно, коли Генрі Форд переїздив через Каліфорнію, задержався в Санта Фе. Коли він проходив попри стоянки з індіянськими виробами, пристанув захоплений коло стільців, що їх продавав старий червоношкірий. Кожний стільчик уявляв собою справжній мистецький твір і один не був подібний до другого.

— Кілько коштує цей стільчик? — запитав Форд.

— Пять долярів.

— Мені він дуже подобався. Маєте ще більше таких?

— Ні, кожний стільчик має іншу прикрасу.

— А можете зробити ще кілька таких?

— Так.

— Коли я замовлю 12 однакових стільців, який опуст дістану? Адже однакові стільці куди лекше зробити ніж звичайні.

Індіянин подумав хвилину і відповів:

— Дванадцять стільців можу зробити по 8 долярів за штуку.

— Вісім долярів? Адже за один стільчик ви хотіли лиш 5 долярів.

— Так... Але... коли... я роблю один стільчик, я вкладаю в нього всю мою душу... Коли мені прийдеться робити 12 однакових стільців, то це буде невимовно скучне... Мушу я теж мати за це якусь нагороду.

Американські часописи не подають, чи Форд замовив стільці після такої заяви про масову продукцію.

Дотепний шимпанс.

Про те, що шимпанси вміють думати зовсім льогічно доказує подія, яка недавно трапилася в Зоольогічнім Городі в Калькуті.

Перед кліткою, в якій сиділо кількох шимпансів, затримувався дуже часто якийсь малий хлопчина. Одного разу він приніс кокосовий горіх і хотів його подати малпам. Та горіх був такий великий, що не влізся між сталеві прути клітки. Один зі шимпансів схопив горіх лапою крізь клітку й обертав його так довго аж горішню частину горіха обернув до клітки. Відтак він відгриз одинокy мягку частину кокосового горіха, яка знаходиться вгорі й намагався пробити горіх, щоб дістатися до молока, яке знаходиться в середині горіха. Колиж йому це не вдалося, почав дивитися благально на хлопця. Хлопчина подав малпі сірничку, якою шимпанс хотів пробити горіх. Та крихка сірничка зломилася. Тоді доглядачка, яка йшла з хлопчиною, подала шимпансові пильник від нігтів. Шимпанс відчинив пильником горіх і виссав молоко. Опісля віддав доглядачці пильник, витягаючи лапу крізь клітку.

ХОЧУТЬ ПЕРЕНЕСТИ ІСТОРИЧНИЙ ЗАМОК

Власник історичного замку „Кастель Льодж" у графстві Шропшір (Англія) сер Персі Брови дістав від якоїсь багатої американської спілки незвичайну пропозицію. Американці готові купити замок, перевезти його, розібравши кожний камінчик зокрема до Злучених Держав і там його відбудувати.

Ця пропозиція сильно схвилювала й обурила англійських істориків та археольогів і вони хочуть домагатися від уряду заборони того перевозу, який міг би залишити Англію без її найкращих історичних памяток.

„Кастель Льодж" — це був укріплений бастіон, один із тих, що їх побудували англійці в XIII ст. на кордоні незалежної ще тоді Валії. В ті часи Валія вела безупинні бої з нащадками Вільгельма Завойовника.

Відтак той замок був резиденцією британських „ґрафів-маркізів". В XVI ст. за Генриха VIII жила в ньому Катерина Араґонська. У XVIII ст. замок став громадською вязницею. У XIX ст. перемінили замок на кольонію для малолітніх злочинниць.

СУДОВЕ ВИЛУЧЕННЯ.

В середині минулого століття жив у місті Екс у Провансії предсідник суду Марен де ля Шатенре, величезний чудак та оригінал.

Одного дня, коли він сидів у себе на балконі, вулицею надвів якийсь селянин осла, який пронизливо ревів. Старий суддя був тоді в поганому настрою і не думаючи довго схопив крісу і застрілив осла. Відтак він сказав до селянина:

— Раджу вам мене заскаржити.

Очевидно, що селянин теж і зробив так. Марена деля Шатенре візвали до суду.

На початку розправи прочитали його листа:

„Високоповажані панове судді! Не заперечую факту убивства осла, ні своєї вини. Однак я приневолений запротестувати, щоби справу розглядали найближчі свояки покійника".

Очевидно, що після такого листа вибух величезний скандал. Марен деля Шатенре мусів податися на емеритуру і виїхати до іншого міста.

СОННИЙ ЗЛОДІЙ.

Безробітний 19-літній італієць Сильвестр Катанео з Ґрассі закрався вночі до вілли пані Мартінек-Кресп. В офіцинах мешкала тільки кухарка, якої під ту пору не було дома. Катанео знайшов у її кімнаті 150 франків і збирався вже втікати, коли раптом почув кроки на сходах. Це верталася домів кухарка. Злодійчук шугнув миттю під ліжко.

Кухарка ввійшла до кімнати й негайно положилася до ліжка. Катанео хотів підождати аж вона засне, щоб відтак утекти з кімнати. Та стомлений „трудящим" днем і схвильований сам заснув. По кількох хвилинах з-під ліжка озвалося голосне хропіння.

Кухарка вискочила застрашена з постелі, вибігла й почала кликати помочі. Збіглися люди, розбудили заспаного злодійчука та обшукали. При ньому знайшли 150 франків.

Пеховатого злодія замкнули в сусідній кімнаті до часу, аж прийде поліція. Та коли прийшли поліціянти, кімната була пуста. Катанео втік через вікно, забравши зі собою 150 франків. Його арештували щойно кілька днів пізніше, коли він пропивав у каварні те, що йому ще залишилося з украдених грошей.

Карний суд у Ґрассі засудив пехoватого злодія, що заснув не впору, на 6 місяців вязниці.

—o—

100.000 ДОЛЯРІВ ЗА КІЛЬКА СЛІВ.

Американське слово „сльоґан" важко перекласти. Воно означає рекламове гасло, яке мусить бути коротке, ядерне, щоб його можна було легко запамятати і щоб воно впливало на уяву. Дуже часто таке гасло складається з одного, добре дібраного слова.

У Злучених Державах кожного року видходять величезну скількість „сльоґанів" і створилася нині наче окрема професія людей, які видумують „сльоґани". Треба при тому відмітити, що автори таких сльоґанів заробляють дуже грубі гроші.

Багато авторів сльоґанів заробляє в Америці більше від ревіових авторів та авторів фільмових сценаріїв. За особливо добрий, влучний сльоґан, який впливає на людську уяву, платять навіть 100.000 долярів.

Сльоґани замовляють великі промислові концерни, власники фабрик, електричні підприємства і навіть управи міст.

—o—

Мала Антанта годиться на збросння Мадярщини.

У вівторок 23. ц. м. закінчилися у місті Бледі в Югославії наради міністрів закордонних справ держав Малої Антанти: Югославії, Румунії і Мадярщини. У вівторок пополудні оголошено комунікат з ходу нарад ради Малої Антанти. Комунікат висловлює вдоволення з підписання договору в Сальоніках між Болгарією та державами Балканської Антанти стверджуючи, що цей договір є висловом консолідації на Балкані і причинився до дальшого замирення.

Далі комунікат стверджує, що переговори між Мадярщиною і державами Малої Антанти, що тягнулися майже цілий рік, довели до порозуміння. Держави Малої Антанти признали Мадярщині рівноправність у збросннях. Ліга Націй — каже комунікат — не може відповісти тепер завданням, що їх доручили їй творці пакту. Мала Антанта буде співпрацювати з Лігою Націй в межах можливости.

Комунікат у Блед викликав велике зацікавлення в політичних колах Будапешту. Признання рівноправности у зброєннях прийняли в Будапешті з резервою підкреслюючи, що такі права прислуговують кожній державі, отже і Мадярщині. Двосторонні договори підпише Мадярщина з державами Малої Антанти, якщо вони поладнають справу мадярських меншин.

Мала Антанта — пише „Національ Цайтунг" — втратить ціль свого істнування, якщо признає Мадярщині повну свободу зброєнь та підпише з нею договір про ненапад. Тоді треба буде зміцнити господарські фундаменти між трьома державами, що буде не легко, бо всі три держави мають в господарській ділянці окремі цілі і змагання.

Дикі звичаї на Волині.

З того часу, як почали появлятися в українських часописах мої статті проти „ревіндикації душ" і в обороні православної церкви, зокрема луцького собору та каплички на Ягайлонській вулиці, трапилися такі факти: 1) пресовий, вуличного характеру, напад на мене луцького бруковця „Куріера Волиньского" в половині липня ц. р.; 2) різкий випад проти мене редакції „Політики" з дня 25-го липня і 3) напад на мене на вулиці Болеслава Хороброго в Луцьку дня 27-го липня, себто два дні пізніше, ввечорі, напередодні свята св. Володимира, коли я вертався до дому з собору після вечірньої відправи.

Напад на мене так виглядав: Поблизу Шкільної вулиці, під липами, які не пропускають світла електричної ліхтарні, підбіг до мене крадькома, ззаду незнаний „тип" і намагався вложити мені на голову капелюх з нечистотою. Через те, що я раптом обернувся, напасникові не вдалося осягнути мети (хоч, правда, трохи мене збрудив), і він чимдуж почав тікати навпоперек вулиці, щоб сховатися в неосвітленій і пустій торговельній галі.

Вмить зібрана юрба жидів і росіян, разом зі співчуттям мені, почала голосно висловлювати своє обурення з приводу подібних практик на вулицях волинської столиці.

Не соромлюся признатись до своєї релігійности. Можливо, що під впливом церковної відправи, вернувшися додому, взяв я євангелію зі свого бюрка, де вона лежить постійно, розгорнув і прочитав одне місце від Матея:

„Блаженні ви, коли вас ганьбуватимуть і гнатимуть, та розпускатимуть про вас усяку лиху славу неправдиво Мене ради".

Від жовтня минулого року на Волині трапилася ціла низка таких подій, перед якими напад на мене — це така дрібничка, якій не варто було дивуватись, і тимбільше — перейматися нею. Тому-то я, вважаючи, що згаданий напад понижує лише його організаторів та виконавців, а не мене й не український нарід, перейшов над ним до „денного порядку".

По двох днях зголосився до мене з власної ініціятиви представник поліції і просив поінформувати його про напад, заявляючи, що поліція, довідавшись про подію від сторонніх людей, вживає, в інтересах загального добра, порядку й спокою, всіх заходів, щоб відшукати напасника. А ще за кілька днів я випадково довідався, що справа вже передана прокуратурі.

І раптом, по двох тижнях, кажуть мені, що в низці польських, жидівських та інших часописів появилися сензаційні замітки про згаданий напад на мене та ще з подробицями, які не відповідають дійсності. Перевірити всі замітки було годі. Взяв першу з краю польську ґазету, яка попала мені в руки — „Ґонец Варшавскі" (ч. 225 з дня 18. серпня) — і знайшов у ньому вістку під таким пікантним наголовком: „Капелюх з нечистотою на голові діяча УНДО", а саме:

„Луцьк. 17. 8. (Тел. вл.). На вулиці Болеслава Хороброго стався випадок, який свідчить про азіятські звичаї серед русько-українських діячів(!). До волинського кореспондента українського щоденника „Діло" В. Островського, який одночасно є головою повітової управи УНДО та який проходив без капелюха, підбігло кількох зукраїнізованих (!) русинів і вложили йому на голову капелюх, наповнений нечистотою. Островський мусів негайно взяти купіль, після чого пішов до поліції зі скаргою".

Раз вирішивши перейти над „дрібничкою" нападу до поважніших справ, які стоять сьогодні перед українським народом, я не цитував би поданої тут замітки „Гоньца Варшавского", якби в ній, як у краплинці води, не відбилися не лише таємничі сторінки нападу, але й весь жах сьогоднішньої волинської дійсности.

Одним з доказів цього явища є те, що згаданий вище гура-патріотичний „Кур'єр Волиньскі" не знайшов собі вже в останньому часі читачів і симпатиків та перестав виходити (на як довго, не знаємо).

Отже є симптоми, що „азіятські" звичаї, як теж і цинічне смакування таких несмачних речей ріжними „Гоньцами" та їхніми симпатиками знайдуть собі належну оцінку й осуд серед місцевого неукраїнського громадянства. Маємо вже передвісників і того, що перед грядучими подіями на сході тверезі чинники буцім-то подбають про нормальний уклад польсько-українських взаємин.

А українці, ідучи своїми старими культурними шляхами й реагуючи на ріжні прояви життя лише культурними засобами, не звернуть з цих своїх гідних шляхів перед жадними „азіятськими звичаями".

В. Островський.

З церковно-православних справ.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 22. серпня.

ЄПИСКОП САВА ЗАПЕРЕЧУЄ.

Чутка, що її подало „Діло", про намірені зміни серед православної єрархії у Польщі викликала широкий відгук у російських (краєвих та закордонних) пресових колах. Передрукувало її м. і. виленське „Русское Слово", якого редакція дістала потім від **єпископа Сави** листа такого змісту: „Згідно з канонами Св. Православної Церкви, високе місце первоєрарха Православної Автокефальної Церкви незмінне є; і кожний з єпархіяльних архиєреїв. Сумнівно, чи хтонебудь з духовників осмілився піти на цей Юдин шлях і підпасти під сувору кару канонів Св. Православної Церкви." Подаючи дослівно до відома українських читачів цю заяву, яку російська преса привітала з виразним задоволенням, підкреслюємо заразом, що чутка про згадані персональні зміни й надалі не вгаває і то серед найкраще в таких справах поінформованих російських кол у Варшаві.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ УСУНУТИ БАГАТЬОХ ПРАВОСЛАВНИХ ДЕКАНІВ.

Ваш кореспондент довідується з найкраще поінформованих джерел, що адміністраційна влада зажадала з політичних мотивів усунути зі займаних становищ багатьох визначних православних духовників, а саме: **о. прот. Кубаєвського** — декана у Воложині, **о. прот. А. Васілевського** — декана у Браславі, **о. прот. І. Гушкевича** — декана білостоцького, **о. прот. Л. Кляєвського** — декана в Новогрудку, **о. прот. Юрія Боришкевича** — декана у Кремянці і т. д. Мотив: „побуджування міжнаціональних антагонізмів". Це домагання адміністраційної влади не є тайне, але навпаки має характер акту, „спричиненого потребами і пресією прилюдної опінії".

ЄПИСКОП СИМОН ВИЇДЕ НА ПІДЛЯШШЯ.

З благословення Митрополита Діонисія, на свято Успення Пресв. Діви Марії (28-го серпня) виїде до **Володави єп. Симон**, щоб відслужити торжественну Службу Божу. Якщо не буде ніяких перешкод, свято у Володаві стане могутньою маніфестацією православного Підляшшя.

ДОЛЯ О. МІСІОНАРЯ КАЗНОВЕЦЬКОГО.

Арештований перед 2-ома тижнями волинський православний місіонар **о. Серафим Казновецький** перебуває у вязниці в Луцьку, де нікого до нього не допускають. Довідуємось, що обвинувачують його за проповідь, в якій протиставляв св. Боболї — св. Афанасія, ігумена берестейського.

Адміністраційна влада зажадала від Митрополита усунути крім того ще двох єпархіяльних місіонарів: **о. мітрата Н. Рогальського** з Вильна та **о. мітрата А. Сагайдаківського** з Гродна.

„ЗБИРАЮТЬ ДАНІ ПРО ЦЕРКВИ".

Як подає „Слово" в ч. 31—32, адміністраційна влада в Білосточчині почала збирати дані про православні церкви, цікавлючись м. і. такими питаннями: хто й коли збудував церкву? за які гроші? в якому стилі будували дану церкву і в якому стилі — вона тепер.

Причина й ціль тієї реєстрації — покищо невідома.

Фа—ський.

Офіційний комунікат про конфіскату Пастирського Листа Митрополита Шептицького.

ПАТ повідомляє:

Адміністраційна влада у Львові наказала конфіскату українського часопису „Діло" з дня 23. серпня ц. р., що помістило Пастирський Лист Львівського Митрополита греко-руснинського(?) обряду **о.** Андрея Шептицького, що насвітлює тенденційно і незгідно з фактичним станом справу ліквідації зайвих православних обєктів на просторі деяких повітів люблинського воєвідства.

*

Слід згадати, що конфіскаті підпав „Новий Час" з 24. ц. м. та „Українські Вісти" з 24. ц. м. теж за Пастирський Лист Митрополита.

Німці критикують книжку З. Пеленського.

Варшава, 23. серпня.

В багатьох німецьких пресових органах, що виходять у Польщі, появилися критичні, але поважні завваги про відому політичну публікацію З. Пеленського у польській мові. Один з найбільших німецьких щоденників „Фрає Прессе" з Лодзі помістив докладний звіт з тієї книжки разом з передруком передової „Діла" та крім того опублікував ще й велику статтю п. з. „Де стоять українці?", де м. ін. написано (автор статті X. — начальний публіцист того впливового щоденника) ось що: „Що провід партії УНДО не поділяє тих надій (збройної майбутньої інтервенції у Совітах рука-в-руку з вісю Берлін-Рим) виходить найвиразніше з дуже часто останніми тижнями цитованої книжечки зближеного до проводу УНДО публіциста Порай-Пеленського, який висловлюється пронімецьку політику неприхильними енунціяціями і цим гадає здобути собі польське довіря. Очевидно, щось таке цій книжечці, хоч вона поручає найтіснішу співпрацю українців та поляків проти Москви та евентуального Рапалля, не вдається.

Автор згадує про ріжні тенденції серед українців і доходить до висновку, що наслідком польської національної політики і теперішнього загострення польсько-українських відносин думки З. Пеленського не можуть рахувати на успіх в українському громадянстві.

КТВ.

Затяжні бої в Еспанії.

Комунікат кватири ґен. Франка стверджує, що на фронті Ебро триває дальше сильне гарматне бомбардування ворога. Під ослоною гармат піхота пішла до наступу, зломила опір противника та зайняла багато його становищ. Ворог стратив 385 убитих. До неволі попало 600 полонених.

На відтинку Кастелльо червоні намагалися перервати фронт національних військ недалеко Торасу, одначе без успіху. При тому червоні зазнали важких втрат. На полудневім відтинку фронту Естрамадура армія ґен. Кеіпо де Ляно теж відбила наступ червоних і здобула 3 повні совітської продукції.

Нац. війська зайняли на фронті Толедо: Кампільо ель Пуерто, Сан Вінсенте та звільнили дорогу між Тадаверою і Арцобіспо від червоних. За останні дні національні війська зайняли простір 758 кв. км., на якому є коло 10 містечок. Червоні стратили 500 убитих та 550 полонених.

БАРСЕЛЬОНА. Вчора рано водолітак національної армії бомбардував Мальґрат у північній стороні Барсельони та обстрілював мешканців зі скорострілів. Він бомбардував теж дівірець Бальнес, одначе спричинив при тому лиш матеріяльні шкоди. В ранішніх годинах 4 трьомоторові літаки бомбардували Росас на північних берегах Катальонії. Протилетунські батерії зістрілили літак Юнкерса у віддалі 2 миль від берега. Залогу, зложену з 3-ох осіб вирятували.

СОВІТИ ВІДКИНУТЬ ВІДПОВІДЬ ҐЕН. ФРАНКА.

Голова комітету неінтервенції льорд Плімут відбув у понеділок 22. ц. м. нараду з італійським шарже д'афер, який признав, що діївно в ноті ґен. Франка є деякі неясности і запропонував дальшу виміну поглядів між комітетом неінтервенції та урядом у Бурґос, щоб вияснити ці неясности.

У вівторок відвідав Плімута совітський амбасадор у Льондоні Майський, який заявив, що **совітський уряд не може прийняти відповіди ґен. Франка та налягав, щоб негайно скликати підкомітет неінтервенції.**

Льорд Плімут відповів, що слід наперед вияснити, чи нота уряду ґен. Франко є його останнім словом. Тоді Майський заявив, що комітет є єдиною установою, покликаною до вирішення дальших кроків щодо Еспанії.

В льондонських політичних колах сподіються, що амб. Майський виступить з формальною вимогою скликати засідання підкомітету неінтервенції.

Льорд Плімут відбув нараду з мін. Галіфаксом.

КИТАЙЦІ ВИАРЕНДУВАЛИ ФРАНЦІЇ ОСТРІВ ГАЙНАН?

Агенція Домеї, покликуючися на шангайського кореспондента часопису „Йоміюрі Шімбун" подає поголоску про здогадне виарендування Франції острову Гайнан урядом Чанкайшека.

Головну кватиру японських військ перенесли з Шангаю до Нанкіну.

Японські війська зайняли Матарей на полудневім березі ріки Янтсе і загрожують тепер містові Юічан, другому важному китайському становищу. На полудні японці осягнули західний беріг озера Куян та йдуть у напрямі Куян...

Домеї повідомляє, що японці здобули це Гайкаонтсу в половині дороги між Пучев і Фе...лінту. Ця сама частина війська заатакувала відтак Цінтіенсун, 10 км. від Пенлінту на рі... Янтсе.

Представники японської маринарки заперечили рішуче, що буцімто японські воєнні кораблі вживали на ріці Янтсе чужих прапорів. Такі закиди скермував представник японців під адресою китайців.

З церковно-православних справ.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 22. серпня.

ЄПИСКОП САВА ЗАПЕРЕЧУЄ.

Чутка, що її подало „Діло", про намірені зміни серед православної ерархії у Польщі викликала широкий відгук у російських (краєвих та закордонних) пресових колах. Передрукувало її м. і. виленське „Русское Слово", якого редакція дістала потім від єпископа Сави листа такого змісту: „Згідно з канонами Св. Православної Церкви, високе місце першоєрарха Православної Автокефальної Церкви незмінне є; і кожний з епархіяльних архиереїв. Сумніваю, чи хтонебудь з духовників осмілився піти на цей Юдин шлях і підпасти під сувору кару канонів Св. Православної Церкви." Подаючи дословно до відома українських читачів цю заяву, яку російська преса привітала з виразним задоволенням, підкреслюємо заразом, що чутка про згадані персональні зміни й надалі не вгаває і то серед найкраще в таких справах поінформованих російських кол у Варшаві.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ УСУНУТИ БАГАТЬОХ ПРАВОСЛАВНИХ ДЕКАНІВ.

Ваш кореспондент довідується з найкраще поінформованих джерел, що адміністраційна влада зажадала з політичних мотивів усунути зі займаних становищ багатьох визначних православних духовників, а саме: **о. прот. Кубаєвського** — декана у Воложині, **о. прот. А. Васілевського** — декана у Браславі, **о. прот. І. Гушкевича** — декана білостоцького, **о. прот. Л. Кляєвського** — декана в Новогрудку, **о. прот. Юрія Боришкевича** — декана у Кремянці і т. д. Мотив: „побуджування міжнаціональних антагонізмів". Це домагання адміністраційної влади не є тайне, але навпаки має характер акту, „спричиненого потребами і пресією прилюдної опінії".

ЄПИСКОП СИМОН ВИЇДЕ НА ПІДЛЯШШЯ.

З благословення Митрополита Діонисія, на свято Успення Пресв. Діви Марії (28-го серпня) виїде до **Володави** еп. Симон, щоб відслужити торжественну Службу Божу. Якщо не буде ніяких перешкод, свято у Володаві стане могутньою маніфестацією православного Підляшшя.

ДОЛЯ О. МІСІОНАРЯ КАЗНОВЕЦЬКОГО.

Арештований перед 2-ома тижнями волинський православний місіонар **о. Серафим Казновецький** перебуває у вязниці в Луцьку, де нікого до нього не допускають. Довідуємось, що обвинувачують його за проповідь, в якій протиставляв св. Боболі — св. Афанасія, ігумена берестейського.

Адміністраційна влада зажадала від Митрополита усунути крім того ще двох епархіяльних місіонарів: **о. мітрата Н. Рогальського** з Вильна та **о. мітрата А. Сагайдаківського** з Гродна.

„ЗБИРАЮТЬ ДАНІ ПРО ЦЕРКВИ".

Як подає „Слово" в ч. 31—32, адміністраційна влада в Білосточчині почала збирати дані про православні церкви, цікавлючись м. і. такими питаннями: хто й коли збудував церкву? за які гроші? в якому стилі будували дану церкву і в якому стилі — вона тепер.

Причина й ціль тієї реєстрації — покищо невідома.

Фа—ський.

Офіційний комунікат про конфіскату Пастирського Листа Митрополита Шептицького.

ПАТ повідомляє:

Адміністраційна влада у Львові наказала конфіскату українського часопису „Діло" з дня 23. серпня ц. р., що помістило Пастирський Лист Львівського Митрополита греко-русинського(?) обряду о. Андрея Шептицького, що насвітлює тенденційно і незгідно з фактичним станом справу ліквідації зайвих православних обєктів на просторі деяких повітів люблинського воєвідства.

*

Слід згадати, що конфіскаті підпав „Новий Час" з 24. ц. м. та „Українські Вісти" з 24. ц. м. теж за Пастирський Лист Митрополита.

Німці критикують книжку З. Пеленського.

Варшава, 23. серпня.

В багатьох німецьких пресових органах, що виходять у Польщі, появилися критичні, але поважні завваги про відому політичну публікацію З. Пеленського у польській мові. Один з найбільших німецьких щоденників **„Фрає Прессе"** з Лодзі помістив докладний звіт з тієї книжки разом з передруком передової „Діла" та крім того опублікував ще й велику статтю п. з. „Де стоять українці?", де м. ін. написано (автор статті X. — начальний публіцист того впливового щоденника) ось що: „Що провід партії УНДО не поділяє тих надій (збройної майбутньої інтервенції у Совітах рука-в-руку з вісею Берлін-Рим) виходить найвиразніше з дуже часто останніми тижнями цитованої книжечки зближеного до проводу УНДО публіциста Порай-Пеленського, який висловлюється пронімецьку політику неприхильними енунціяціями і цим гадає здобути собі польське довіря. Очевидно, щось таке цій кнсжечці, хоч вона поручає найтіснішу співпрацю українців та поляків проти Москви та евентуального Рапалля, не вдається.

Автор згадує про ріжні тенденції серед українців і доходить до висновку, що наслідком польської національної політики і теперішнього загострення польсько-українських відносин думки З. Пеленського не можуть рахувати на успіх в українському громадянстві. **КТВ.**

Затяжні бої в Еспанії.

Комунікат кватири ген. Франка стверджує, що на фронті Ебро триває дальше сильне гарматне бомбардування ворога. Під ослоною гармат піхота пішла до наступу, зломила опір противника та зайняла багато його становищ. Ворог стратив 385 убитих. До неволі попало 600 полонених.

На відтинку Кастельйо червоні намагалися перервати фронт національних військ недалеко Торасу, одначе без успіху. При тому червоні зазнали важких втрат. На полудневім відтинку фронту Естрамадура армія ген. Кейпо де Ляно теж відбила наступ червоних і здобула 3 повіти совітської продукції.

Нац. війська зайняли на фронті Толедо: Кампільо ель Пуерто, Сан Вінсенте та звільнили дорогу між Талаверою і Арцобіспо від червоних. За останні дні національні війська зайняли простір 758 кв. км., на якому є коло 10 містечок. Червоні стратили 500 убитих та 550 полонених.

БАРСЕЛЬОНА. Вчора рано водолітак національної армії бомбардував Мальґрат у північній стороні Барсельони та обстрілював мешканців зі скорострілів. Він бомбардував теж дірець Бальнес, одначе спричинив при тому лиш матеріяльні шкоди. В ранішніх годинах 4 трьомоторові літаки бомбардували Росас на північних берегах Каталонії. Протилетунські батерії зістрілили літак Юнкерса у віддалі 2 миль від берега. Залогу, зложену з 3-ох осіб вирятували.

СОВІТИ ВІДКИНУТЬ ВІДПОВІДЬ ҐЕН. ФРАНКА.

Голова комітету неінтервенції льорд Плімут відбув у понеділок 22. ц. м. нараду з італійським шарже д'афер, який признав, що дійсно в ноті ґен. Франка є деякі неясности і запропонував дальшу виміну поглядів між комітетом неінтервенції та урядом у Бурґос, щоб вияснити ці неясности.

У вівторок відвідав Плімута совітський амбасадор у Льондоні Майський, який заявив, що **совітський уряд не може прийняти відповіди ґен. Франка та налягав, щоб негайно скликати підкомітет неінтервенції.**

Льорд Плімут відповів, що слід наперед вияснити, чи нота уряду ґен. Франко є його останнім словом. Тоді Майський заявив, що комітет є єдиною установою, покликаною до вирішення дальших кроків щодо Еспанії.

В льондонських політичних колах сподіються, що амб. Майський виступить з формальною вимогою скликати засідання підкомітету неінтервенції.

Льорд Плімут відбув нараду з мін. Галіфаксом.

КИТАЙЦІ ВИАРЕНДУВАЛИ ФРАНЦІЇ ОСТРІВ ГАЙНАН?

Агенція Домеї, покликуючися на шангайського кореспондента часопису „Йоміюрі Шімбун" подає поголоску про здогадне виарендування Франції острову Гайнан урядом Чанкайшека.

Головну кватиру японських військ перенесли з Шангаю до Нанкіну.

Японські війська зайняли Матарев на полудневім березі ріки Янтсе і загрожують тепер містові Юічан, другому важному китайському становищу. На полудні японці осягнули західний беріг озера Куян та йдуть у напрямі Куана.

Домеї повідомляє, що японці здобули ... Гайкаонтсу в половині дороги між Пучев і ... лінту. Ця сама частина війська заатакувала ... так Цінтієнсун, 10 км. від Певлінгу на ріці Янтсе.

Представники японської маринарки заперечили рішуче, що буцімто японські воєнні кораблі вживали на ріці Янтсе чужих прапорів. Такі закиди скермував представник японської ... адресою китайців.

НОВИНКИ.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. І. пов., телефон 254-46. 1430 49—?

— **Лікар Володимир Лазорко вернувся** і ординує як досі у внутрішніх недугах **у Львові, вул. Мучна 10** (бічна Личаківської). 1673

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашнє число (185) „Діла“ підпало конфіскаті за передову статтю п. н. „Історична подія“. Наші читачі дістали це число „Діла“ один день пізніше тому, що про конфіскату городське староство повідомило у вівторок пізно вечором.

— **Гарний почин.** Робітники й робітниці фабрики паперців і туток кооперативи „Будучність“ у Тернополі зложили 31 зол. на будову памятника бл. п. ген. Мирона Тарнавського, замісць квітів на могилу. — Т-во Воєнних Могил у Львові.

— **Вияснення.** В „Ділі“ з 25. травня ц. р. (ч: 112) у статті д-ра Ст. Барана п. н. „Кольонізація та зміна метрики“ є між іншим таке речення: „Клясичний приклад переходу свідомого українця М. з родиною за дозвіл інтабуляції давно купленої землі на римокатолицтво зайшов недавно в Говилові Великім, теребовельського повіту“. Тому, що в теребовельському повіті і в околиці підозрівають, що це торкається родини Марущаків заявляю, що ані я, ані ніхто взагалі з родини Марущаків не перейшов на римо-католицтво. З належною пошаною Марущак Данило.

— **Підготовний курс до адвокатського іспиту.** Секретаріят організації адвокатських аплікантів у Львові, вул. Коперника ч. 7. повідомляє, що підготовний курс до найближчого адвокатського іспиту відбувається в понеділки, середи і пятниці від год. 5.30 до 7-ої вечором. Додаткові зголошення приймає провідник курсу.

— **Загроза повені.** У Львові падає вже третій день дощ. Температура похолодніла і тому з гір утікають літники. На вулицях міста видно прохожих в осінніх нагортках, у кальошах і на диво у снігівцях. В усіх доплмвах Висли вода піднеслася навіть до 3 і пів метра понад нормальний рівень і тому підкарпатським місцевостям загрожує повінь — тимбільше, що далі паде дощ.

— **Новий польський тижневик на Поліссі.** У Пінську появився новий „реґіональний“ польський тижневик „Зємя Піньска“ під редакцією Р. Горишкевича, директора польської радіостації в Барановичах.

— **Будують нові „доми людове“.** В Журавні поляки докінчують будову „дому людового“, а в селі Протесах пов. Жидачів звезли камінь і матеріял на будову „дому людового“.

— **Православні священники відправляють богослуження попольськи.** Львівський „Дзєннік Польскі“ з 25. ц. м. повідомляє, що православні священники в Тарногороді, Кульні, Потоці і Бабичах на Білгорайщині (Холмщина) рішили відправляти богослуження і виголошувати проповіди до місцевого населення виключно попольськи. „Так бить повінно вшендзє“ — пише „Дзєннік Польскі“, але так напевно не буде, бо життя сильніше.

— **Посвячення костела у Висовій.** В селі Висова у Грибівщині на західній Лемківщині поляки збудували новий костел заходом війська і польських організацій. Костел посвятив епископ Лісовський з Тарнова. В посвяченні взяв між іншим участь директор департаменту міністерства освіти Новак і краківський віцевоєвода д-р Малашинський.

— **До табору в Березі Картуській** вислала на днях адміністраційна влада І. Купфершмінца, одного з головних гуртівників торговлі дробом у Лодзі; Геппера, власника фабрики гумових виробів у Граєві М. Мучніка і М. Карпа з Білостоку — за діяльність на шкоду держави.

— **Львівська хроніка.** Невідомі злодії вкрали в ночі 23. ц. м. з польської митрополичої консисторії при вул. Чарнецького ч. 32 машину до писання. — При вул. Калечій пес покусав Й. Скальського. — При вул. Анчевських Т. Шуварек наїхав самоходом на 65-літнього Андрія Шусука, який потовкся. — На віз Василя Волошина з Малехова наїхало вантажне авто лодзько-варшавського т-ва з Варшави та ушкодило його.— З крамниці С. Рідельберґа при вул. Казимира Великого ч. 41 злодій вкрав 15 зол. — З помешкання Романа Вільчинського, студента політехніки при вул. Калечій ч. 7 злодій вкрав два убрання. Злодій заліз до помешкання крізь вікно.

— **Згоріло троє дітей.** В селі Селище коло Володави в Люблинщині вибухла пожежа в бараку Янкля Райса. У вогні згоріло троє дітей Райса у віці від 8 до 14 років. Підчас рятункової акції Райс з дружиною важко попарилися.

— **Смертельний скок до поїзду.** Між Запитовом і Жидятичами на шляху Львів-Камінка Струмилова найшли тіло 22-літнього хлопця, якого переїхав поїзд. В одінні хлопця не найшли ніяких документів. Слідство виявило, що невідомий хлопець намагався скочити до особового поїзду, але на жаль дістався під колеса поїзду і згинув.

— **Бандитський напад на село Стримба.** В ночі з понеділка 22. ц. м. на вівторок 23. ц. м. невідомі напасники знищили 28 будинків у селі Стримба, у присілку „Буковина“ недалеко Надвірної. Напасники зовсім знищили салю „Просвіти“, де здемолювали сцену, куліси, бібліотеку і радіо-апарат та повирівали вікна з футринами. Зовсім здемолювали крамниці Семенюка, Спасюка й інші. В цих крамницях знищили обстанову, а товари: цукор, нафту, муку — вимішали разом. Напад тривав від год 11.30 до 1.30 вночі. Напасники стріляли і побили 10 осіб. В селі великий переполох.

— **Краєва хроніка.** В Носові пов. Підгайці невідомі напасники напали на 41-літнього Евгена Панасія і вбили його на власному подвірі. Опісля обвязали його тіло кільчастим дротом, обтяжили 5-кільограмовими каміннями і кинули до ріки Золотої Липи, що пливе пів кільометра за селом. Здогадуються, що Панасія вбили за зведення чужої жінки. — В селі Полів пов. Перемишляни згоріла стодола солтиса зі збіжем. Шкода сягає 3.000 зол. — В Ланівцях пов. Борщів згоріла хата і господарські будинки з живим та мертвим інвентарем Гринька Габруха. Від вогню згоріли будинки двох сусідів. Шкода сягає 5.000 зол.

— **Дві летунські катастрофи.** Недалеко Букарешту трапилась у вівторок 22. ц. м. вполудне страшна летунська катастрофа. Шкільний літак упав на електричні проводи і перервав їх. Тому Букарешт не мав кілька годин електрики і трамваї припинили рух. — У Шербурзі у Франції затонув гидроплян з трьома членами залоги. Двох членів залоги врятувалося. До катастрофи дійшло підчас осідання гидроплляну.

— **Плянований лет довкола світа понад оба бігуни.** Совітський летун Громов пише на сторінках часопису „Красний Спорт“, що підготовляється до нового лету довкола світа. Траса лету з Москви йде понад північний і полудневий бігун з поворотом до Москви. Цю трасу, довгу 30 тисяч км., задумують большевицькі летуни перелетіти без осідання.

— **Напад індіян на дослідників джунглів.** На дослідників пралісів і джунглів Амазонки напали індіяни підчас переправи через ріку Ріо дас Морґас. Кількох дослідників ранених. Члени експедиції мусіли вернутися до своїх таборів.

—o—

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА“ Й Ф-МИ СТЕФАНОВИЧА.

В неділю 4. вересня ц. р. відбудеться на трасі Львів-Миколаїв-Пісочна традиційний біг українських наколесників за мандрівну нагороду — чашу „Діла“. Участь у тому бігу братимуть найкращі українські наколесники.

Одночасно того самого дня відбудеться на коротшій трасі Львів-Миколаїв-Львів біг для наколесників із переговновими картами за чашу Стефановича. Чаші „Діла“ боронить Степаняк (Україна), Стефановича — Клак (Зоря-Львів).

НАКОЛЕСНИЦЬКІ МІЖКЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Міжклюбові наколесницькі змагання Україна — Чорні відбудуться в неділю на біжні грища Лехії (Погулянка). На цих змаганнях наша публика буде мати змогу побачити наших наколесників на торі, зокрема Бабія і Степаняка. Програма змагань д. багата і передбачує австралійський біг на 10 км. (в кожній рунді останній змагун відпадає), біг парами на 20 окружень, спрінти на 2 окр., біги для власників переговонових карт на 2, 5 і 8 окружень. Пору цієї наколесницької імпрези подамо в черговому числі.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

Товариська стріча обох українських Б-клясових дружин відбудеться в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в год. 3.30 пополудні. Всі докладніші дані про той матч подамо в черговому числі.

СОКІЛЬСЬКІ ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШЕНСТВА У ВІДБИВАНЦІ.

В липні й серпні відбулися в 9 округах змагання у відбиванці за імя найкращих відбиванкарів. Участь у змаганнях була рекордова. **68 дружин (в тім 9 жін.) т. є 410 змагунів (в тім 65 жінок).** А змагання відбуваються в 9 округах.

До Краєвих Відбиванкових Змагань маємо вже Окружних Першунів: **Мужчини:** Підберізці (1 окр.), Нагрибка (2), Сокаль (5), Золочів (7), Рогатин (11), Станиславів (12), Збараж (13), Снятин (15). **Жінки:** Мшана (1 окр.), Коровники (2), Сокаль (5), Золочів (7), Тернопіль (13). На днях оголосимо інших першунів округ. Першуни 1937 р. (муж. Самбір, жін. Сокіл III Львів) будуть своє першенство цього року боронити. Як бачимо, то всі округи дбайливо приготовляються до Краєвих Змагань, що відбудуться 9. і 10. вересня. **Дав.**

Новинки.

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік осн. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 —?

— **Лікар Володимир Лазорко вернувся** і ординує як досі у внутрішніх недугах **у Львові, вул. Мучна 10** (бічна Личаківської). 1673

— **Конфіската „Діла“.** Вчорашне число (185) „Діла“ підпало конфіскаті за передову статтю п. н. „Історична подія“. Наші читачі дістали це число „Діла“ один день пізніше тому, що про конфіскату городське староство повідомило у вівторок пізно вечором.

— **Гарний почин.** Робітники й робітниці фабрики паперців і туток кооперативи „Будучність“ у Тернополі зложили 31 зол. на будову памятника бл. п. ген. Мирона Тарнавського, замісць квітів на могилу. — Т-во Воєнних Могил у Львові.

— **Вияснення.** В „Ділі“ з 25. травня ц. р. (ч: 112) у статті д-ра Ст. Барана п. н. „Кольонізація та зміна метрики“ є між іншим таке речення: „Клясичний приклад переходу свідомого українця М. з родиною за дозвіл інтабуляції давно купленої землі на римокатолицтво зайшов недавно в Говилові Великім, теребовельського повіту“. Тому, що в теребовельському повіті і з околиці підозрівають, що це торкається родини Марущаків заявляю, що ані я, ані ніхто взагалі з родини Марущаків не перейшов на римо-католицтво. З належною пошаною Марущак Данило.

— **Підготовний курс до адвокатського іспиту.** Секретаріят організації адвокатських аплікантів у Львові, вул. Коперника ч. 7. повідомляє, що підготовний курс до найближчого адвокатського іспиту відбувається в понеділки, середи і пятниці від год. 5.30 до 7-ої вечором. Додаткові зголошення приймає провідник курсу.

— **Загроза повені.** У Львові падає вже третій день дощ. Температура похолодніла і тому з гір утікають літники. На вулицях міста видно прохожих в осінніх нагортках, у кальошах і на диво у снігівцях. В усіх доплинах Висли вода піднеслася навіть до 3 і пів метра понад нормальний рівень і тому підкарпатським місцевостям загрожує повінь — тимбільше, що далі паде дощ.

— **Новий польський тижневик на Поліссі.** У Пінську появився новий „реґіональний“ польський тижневик „Земя Піньска“ під редакцією Р. Горишкевича, директора польської радіостанції в Барановичах.

— **Будують нові „доми людове“.** В Журавні поляки докінчують будову „дому людового“, а в селі Протесах пов. Жидачів звезли камінь і матеріял на будову „дому людового“.

— **Православні священники відправляють богослуження попольськи.** Львівський „Дзєннік Польскі“ з 25. ц. м. повідомляє, що православні священники в Тарногороді, Кульні, Потоці і Бабичах на Білгорайщині (Холмщина) рішили відправляти богослуження і виголошувати проповіди до місцевого населення виключно по-польськи. „Так биць повінно вшендзє“ — пише „Дзєннік Польскі“, але так напевно не буде, бо життя сильніше.

— **Посвячення костела у Висовій.** В селі Висова у Грибівщині на західній Лемківщині поляки збудували новий костел заходом війська і польських орґанізацій. Костел посвятив епископ Лісовський з Тарнова. В посвяченні взяв між іншим участь директор департаменту міністерства освіти Новак і краківський віцевоєвода д-р Малашинський.

— **До табору в Березі Картуській** вислала на днях адміністраційна влада І. Купфершмінца, одного з головних ґуртівників торговлі дробом у Лодзі; Гепнера, власника фабрики ґумових виробів у Ґраєві М. Мучніка і М. Карпа з Білостоку — за діяльність на шкоду держави.

— **Львівська хроніка.** Невідомі злодії вкрали в ночі 23. ц. м. з польської митрополичої консисторії при вул. Чарнецького ч. 32 машину до писання. — При вул. Калечій пес покусав Й. Скальського. — При вул. Анчевських Т. Шуварек наїхав самоходом на 65-літнього Андрія Шусука, який потовкся. — На віз Василя Волошина з Малехова наїхало вантажне авто лодзько-варшавського т-ва з Варшави та ушкодило його.— З крамниці С. Рідельберґа при вул. Казимира Великого ч. 41 злодій вкрав 15 зол. — З помешкання Романа Вільчинського, студента політехніки при вул. Калечій ч. 7 злодій вкрав два убрання. Злодій заліз до помешкання крізь вікно.

— **Згоріло троє дітей.** В селі Селище коло Володави в Люблинщині вибухла пожежа в бараку Янкля Райса. У вогні згоріло троє дітей Райса у віці від 8 до 14 років. Підчас рятункової акції Райс з дружиною важко попарилися.

— **Смертельний скок до поїзду.** Між Запитовом і Жидятичами на шляху Львів-Камінка Струмилова найшли тіло 22-літнього хлопця, якого переїхав поїзд. В одінні хлопця не найшли ніяких документів. Слідство виявило, що невідомий хлопець намагався скочити до особового поїзду, але на жаль дістався під колеса поїзду і згинув.

— **Бандитський напад на село Стримба.** В ночі з понеділка 22. ц. м. на вівторок 23. ц. м. невідомі напасники знищили 28 будинків у селі Стримба, у присілку „Буковина“ недалеко Надвірної. Напасники зовсім знищили салю „Просвіти“, де здемолювали сцену, куліси, бібліотеку і радіо-апарат та повиривали вікна з футринами. Зовсім здемолювали крамниці Семенюка, Спасюка й інші. В цих крамницях знищили обстанову, а товари: цукор, нафту, муку — вмішали разом. Напад трівав від год 11.30 до 1.30 вночі. Напасники стріляли і побили 10 осіб. В селі великий переполох.

— **Краєва хроніка.** В Носові пов. Підгайці невідомі напасники напали на 41-літнього Евгена Панасія і вбили його на власному подвірі. Опісля обвязали його тіло кільчастим дротом, обтяжили 5-кільоґрамовими камінням і кинули до ріки Золотої Липи, що пливе пів кільометра за селом. Здогадуються, що Панасія вбили за зведення чужої жінки. — В селі Поліві пов. Перемишляни згоріла стодола солтиса зі збіжем. Шкода сягає 3.000 зол. — В Ланівцях пов. Борщів згоріла хата і господарські будинки з живим та мертвим інвентарем Гринька Ґабруха. Від вогню згоріли будинки двох сусідів. Шкода сягає 5.000 зол.

— **Дві летунські катастрофи.** Недалеко Букарешту трапилась у вівторок 22. ц. м. вполудне страшна летунська катастрофа. Шкільний літак упав на електричні проводи і перервав їх. Тому Букарешт не мав кілька годин електрики і трамваї припинили рух. — У Шербурзі у Франції затонув гидроплян з трьома членами залоги. Двох членів залоги врятувалося. До катастрофи дійшло підчас осідання гидропляну.

— **Плянований лет довкола світа понад оба бігуни.** Совітський летун Ґромов пише на сторінках часопису „Красний Спорт“, що підготовляється до нового лету довкола світа. Траса лету з Москви йде понад північний і полудневий бігун з поворотом до Москви. Цю трасу, довгу 36 тисяч км., задумують большевицькі летуни перелетіти без осідання.

— **Напад індіян на дослідників джунґлів.** На дослідників пралісів і джунґлів Амазонки напали індіяни підчас переправи через ріку Ріо дас Морґас. Кількох дослідників ранених. Члени експедиції мусіли вернутися до своїх таборів.

—o—

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА ЧАШУ „ДІЛА“ Й Ф-МИ СТЕФАНОВИЧА.

В неділю 4. вересня ц. р. відбудеться на трасі Львів-Миколаїв-Пісочна традиційний біг українських наколесників за мандрівну нагороду — чашу „Діла“. Участь у тому бігу братимуть найкращі українські наколесники.

Одночасно того самого дня відбудеться на коротшій трасі Львів-Миколаїв-Львів біг для наколесників із перегоновими картами за чашу Стефановича. Чаші „Діла“ боронить Степаняк (Україна), Стефановича — Клак (Зоря-Львів).

НАКОЛЕСНИЦЬКІ МІЖКЛЮБОВІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Міжклюбові наколесницькі змагання Україна — Чорні відбудуться в неділю на біжні грища Легії (Пегулянка). На цих змаганнях наша публика буде мати змогу побачити наших наколесників на торі, зокрема Бабія і Степаняка. Програма змагань д. багата і передбачує австралійський біг на 10 км. (в кожній рунді останній змагун відпадає), біг парами на 20 окружень, спрінти на 2 окр., біги для власників перегонових карт на 2, 5 і 8 окружень. Пору цієї наколесницької імпрези подамо в черговому числі.

СКАЛА (СТРИЙ) — ЗОРЯ.

Товариська стріча обох українських Б-класових дружин відбудеться в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в неділю 28. ц. м. на грищі Сокола-Батька в год. 3.30 пополудні. Всі докладніші дані про той меч подамо в черговому числі.

СОКІЛЬСЬКІ ОКРУЖНІ ВІДБИВАНКОВІ ПЕРШЕНСТВА У ВІДБИВАНЦІ.

В липні й серпні відбулися в 9 округах змагання у відбиванці за імя найкращих відбиванкарів. Участь у змаганнях була рекордова. **68 дружин (в тім 9 жін.) т. є 410 змагунів (в тім 65 жінок).** А змагання відбуваються в 9 округах.

До Краєвих Відбиванкових Змагань маємо вже Окружних Першунів: **Мужчини:** Підберізці (1 окр.), Незгрибка (2), Сокаль (5), Золочів (7), Рогатин (11), Станиславів (12), Збараж (13), Снятин (15). **Жінки:** Малинів (1 окр.), Коровники (2), Сокаль (5), Золочів (7), Тернопіль (13). На днях оголосимо інших першунів округ. Першуни 1937 р. (муж. Самбір, жін. Сокіл ІІІ Львів) будуть своє першенство цього року боронити. Як бачимо, то всі округи дбайливо приготовляються до Краєвих Змагань, що відбудуться 9. і 10. вересня. Дзя.

радіовистави, концерт симф. орх., співак, 18.20 Ловець гадюк, 18.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гонг-Конг“ Брінцера (Англія), 18.53 Репортаж із радіовистави, 19.00 Нар. капеля, 19.20, 20.40, 21.00 Актуальна гутірка, 19.30 „Подорожуймо“ — розр. концерт у перерві: „Три народні екзотичної повісти“, 20.30 Веч. денник, 20.45 Для села: Важкий сотик до спільної каси, 21.55, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в нім мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика (Варшава II).

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Добрийдень наймолодшим, авд. для дітей, оповідання, плити з конферансієркою, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Сінокоси на Поліссі, оповід. для дітей, 15.30 Розвязка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорими, 15.30 Господарські вістки, 16.00 Суїти у вик. орх., 16.45 Великопольська закутина вимережана хмелирськими тичками, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жива музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові виг. д-р Харитя Кононенко,** 17.55 Гальо, поміч! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. твори Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і вагантів, бас, гуслі, лютня, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного“ у вик. сал. орхестри, флет, скр., спів, форт.; у перерві Дільн...и, 20.45 Веч. денник, 21.00 Оборона машиністок, 21.10 Розр. концерт: пісеньки: гармонійка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт, 22.15 Живий концерт бажань, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Анг. гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 27. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., господарські вістки, 14.15 Обідова музика, орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець“ на осн. Корнеля Макушинського, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Из концертів, муз., 16.45 Останки смерекової пущі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спікерового альбума, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: віол., форт., 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея“, у перерві к. год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 Від Баторія до Собіського, авд. для дітей, 20.30 Веч. денник, 20.40 Актуальна гутірка, 20.45 Гутірка зі слухачами, 21.00 Трансм. з Риму: Іль Табаро („Плащ“) оп. Пучіні, 21.55 Спорт, 22.05 Трансм. із Риму, „Суор Анжеліка“ („Сестра Анжеліка“) оп. Пучіні, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 25. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 16.30 Весела словно-муз. авд., 17.00 Нім. пісні, 18.00 Пісні й танки різних народів, орх., сол., 19.45 Веч. гомін, 20.10, Вечір танку. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, Будапешт 12.05 Віол., 13.15 Орх., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Льоенгрін“ оп. Вагнера, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 17.10, Орх. концерт, 18.15 Вок. концерт, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 20.10 Воєнні пісні, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15, 21.00, 22.00 „Ґрізельда“ оп. Массенета, „Ле спектр де ля роз“ оп. Вебера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Моцартові твори, КОШИЦІ 17.15 Спів, 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта (Зальцб. фестіваль), РИМ 17.15 Концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучіні: „Іль табаро“, „Сестра Анжеліка“, „Джанні Скікі“, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.00 Легка музика, 19.30 Популярна музика, 20.00 Форт., 20.55 Мадярські пісні.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Концерт смичкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флєті, 21.00 Спів. БУДАПЕШТ 12.05, 17.30,18.00 Орх., 13.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору циг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. молоді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніка“ оп. Достала, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Св. Людмила“ орат. Дворжака, 22.30 Квартет б- дур Сука, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля роз де Розгайм“ драма Варіота з муз., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет манд., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево“ оп. Вагнера.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 „Корневільські дзвони“ оп. Плянкета, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00 Скрипка, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт. ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 15.30 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі сцени, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенади, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фріденстаг“ оп. Р. Штравса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює“ танк. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Воєнні пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучіні: „Іль Табаро“, „Сестра Анжеліка“, „Джанні Скікі“ ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика (Равель, Дебісі), РИМ 19.20 Орх., 20.30, 21.00 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музика, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Спів.

БІРЖА.

Львів 24 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87, 89·40 Доляри американські 5.30·50, 5·28·01 Доляри канад. 5·29·03—5.26·50. Ф. ахорений гол. 290·84 — 289·10. Франки фр. 14·55—14·45, Франки швайцарські 122·00—121·80 Фунти англ. 25·97—25·81. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·93—15·45 Кор. дан. 115·95—115·10 Кор. норв. 130·48 — 129·20 Корони шв. 133·89—132·90 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·57 —11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тедь Авів 25·95—25·45 Марки нім. срібні 97·09 — 94·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор, 39·50 Вугіль 34·50, Ліпльоп 88·25 Моджеїв, 16·00, Островець 69·00, Стараховичі, 42·75 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67·25 3 інв. 1 см. 84·00, серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. д·25 серія непот. 3. конверс. 70·00 прем. 8ол. 42·50 4 консол. 67·30.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 24 серпня 1938.

1 кг. масла десер. ольов. бел. оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·5)
молоко 13—14 сот.
яйця (копа) 3·70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

На Український Шпиталь зложили в Адм. „Діла“ дві акції Земельного Банку по зол. 25.— п. Іван Рачок і Ольга Рачкова, учителі в Миховицях.

СТАНЦІЇ

ДО ВИНАЙМУ кімната, соняшна, елєґантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Бадевіх 7, II. пов. мешк. 5. 1679 3-5

ШУКАЮ помешкання (партер або I. пов.) для ученика I кл. гімн. в околиці головної гімназії у Львові, з дуже добрим харчем і опікою. (Може бути також другий ученик). Зголошення до Адміністрації під „Родичі“. 1750 1-2

ШУКАЮ доброї станції з фортепіяном для учениці II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. За...тного, адвоката в Теребовлі. 1747 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх красках від зол. 2.95 виконує ШПІННЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 236-88. 1752 1-5

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, нова, дохід 6.000. Банк Господарства 20.000, доплата 10.000. „Целорітас“ Потоцького 44. 1749 1-2

УЧЕНИКИ. Кашкети, сорочки, скарпитки й інша ґалянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 2-11

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, гарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Гавак, Пілсудського 21. I. п. 1745 1-10

РОБІТНИЧІ ВБРАННЯ, найліпші, найтривкіші, найдешевші тільки у вирібні „ПАЛЮМ“, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 1-10

ПЕРЕРІБКА ковдер 3 зол. РОМАНОВА, Гродзіцьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 4-8

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
Степан Брик
вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5. ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 1-6

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Р. Ш. розписує конкурс на учительку руханки гімназії Р. Ш. в Городенці і учителя руханки в гімназії Р. Ш. в Тернополі. Подання враз з залучниками вносити до Головної Управи Рідної Школи до дня 30. VIII. ц. р. (Львів, Сикстуська 46). 1744

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Найкраща українська виключно ПАСТА до взуття і підлоги

З ФАБРИКИ ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

„БЛИСК“

ЛЕВИЦЬКИЙ і С-КА

Станиславів, ул. Жулиєвського 3

радіовистави, концерт симф. орх., сопран, 18.20 Ловець гадюк, 18.30 Театр Уяви: „Повною парою на Гонг-Конг“ Брінцера (Англія), 18.53 Репортаж із радіовистави, 19.00 Нар. капеля, 19.20, 20.40, 21.00 Актуальна гутірка, 19.30 „Подорожуймо“ — розр. концерт у перерві ;„Три пародії екзотичної повісти“, 20.30 Веч. денник, 20.45 Для села: Власний сотик до спільної каси, 21.55, 22.00 Спорт, 22.05 У ритмі танку, словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, гутірка в нім мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика (Варшава II).

Пятниця, 26. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт дутої орх., 8.00 Добрийдень наймолодшим, авд. для дітей, оповідання, плити з конферансієркою, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Сінокоси на Поліссі, оповід. для дітей, 15.20 Розвязка геогр. загадки з 26. VII., 15.35 Гутірка з хорими, 15.30 Господарські вістки, 16.00 Суїти у вик. орх., 16.45 Великопольська закутина вимережана хмелярськими тичками, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя, Жива музика, **17.45 Жінка у Совітах: в українській мові вигл. д-р Харитя Кононенко**, 17.55 Гальо, позір! 18.00 Електричні очі, 18.10 Форт. твори Брамса, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Пісні трубадурів і вагантів, бас, гуслі, лютня, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 „Для кожного щось гарного“ у вик. сал. орхестри, флет, скр., спів, форт.; у перерві Діяльоги, 20.45 Веч. денник, 21.00 Оборона машиністок, 21.10 Розр. концерт: пісеньки: гармонійка, два фортепіяни, 21.50, 22.00 Спорт, 22.15 Живий концерт бажань, орх., конферансієрка, 23.00 Ост. вістки, метеор. комунікат, Авт. гутірка в англ. мові, 23.15—23.55 Легка й танкова музика з пл. (Варшава II.).

Субота, 27. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл., господарські вістки, 14.15 Обідова музика, орх., 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Крилатий хлопець“ на осн. Корнеля Макушинського, 15.45 Господарські вістки. 16.00 На маневрах, муз., 16.45 Останки смерекової пущі, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із співерового альбума, 17.45 Спортові відгомони, 17.55 Гальо, спорт!, 18.00 Наша програма, 18.10 Концерт солістів: віол., форт., 18.45 Фрагм. із „Пана Тадея“, у перерві к. год. 19.20 Актуальна гутірка, 20.00 Від Баторія до Собіського, авд. для дітей, 20.30 Веч. денник, 20.40 Актуальна гутірка, 20.45 Гутірка зі слухачами, 21.00 Трансм. з Риму: Іль Табаро („Плащ“) оп. Пуччіні, 21.55 Спорт. 22.05 Трансм. із Риму, „Суор Анжеліка“ („Сестра Анґеліка“) оп. Пуччіні, 23.00 Останні вістки, 23.05—23.55 Легка й танц. музика з пл. (Варшава II.).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 25. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 16.30 Веселка. словно-муз. авд., 17.00 Нім. пісні, 18.00 Пісні й танки ріжних народів, орх., сол., 19.45 Веч. гомін, 20.10, Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, Будапешт 12.05 Віол., 13.15 Орх., 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Льоенгрін“ оп. Вагнера. ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00, 17.10, Орх. концерт, 18.15 Вок. концерт, 19.00 Камер. музика на давніх інстр., 20.10 Воєнні пісні, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.15, 21.00, 22.00 „Грізельда“ оп. Масснета, „Ле спектр де ля роз“ оп. Вебера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Моцартові твори, КОШИЦІ 17.15 Спів, 18.15 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Віол., ПРАГА 18.20 Сальон. квартет, 21.00 Словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Фігарове весілля“ оп. Моцарта (Зальцб. фестіваль), РИМ 17.15 Концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пуччінія: „Іль табаро“, „Сестра Анґеліка“, „Джанні Скікі“, СОФІЯ 18.00 Військ. музика, 19.00 Легка музика, 19.30 Популярна музика, 20.00 Форт., 20.55 Мадярські пісні.

Пятниця, 26. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Смичк. квартет, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 21.00 Концерт смичкової орх., БІЛГОРОД 18.20 Сольо на флеті, 21.00 Спів, БУДАПЕШТ 12.05, 17.30, 18.00 Орх., 13.30 Циг. музика, 19.20 Форт., 20.00, 21.00 Концерт хору циг. орх., БРАТИСЛАВА 19.55, 20.00 Слов. нар. пісні, БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера (Зальцб. фестіваль), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 18.00 Пісні й музика у вик. молоді, 19.00 Нар. пісні, 20.10, 21.00, 22.00 „Моніка“ оп. Достала, ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Пісні у супр. орх., 21.30, 22.00, 23.00, Симф. концерт, ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 19.55, 20.00, 21.00 „Св. Людмила“ орат. Двожака, 22.30 Квартет б- дур Сука, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Ля роз де Розгайм“ драма Варіота з муз., РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Легка музика, 22.10 Пісеньки та розр. музика, СОФІЯ 18.00 Легка музика, 18.30 Квартет манд., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Корабель-марево“ оп. Вагнера.

Субота, 27. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., 19.45 Веч. гомін, 20.10, 21.00 „Корневільські дзвони“ оп. Плянкета, 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні й мельодії, БУДАПЕШТ 12.05 Орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.00 Скрипка, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, ВІДЕНЬ 12.00, 13.15 Концерт симф. орх., 15.30 Для дітей, 18.45, 19.45 Нар. музика, 20.10 Веселі спенки, 21.00 Зальцб. фестіваль: Серенади, концерт орх. дутих інстр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.35, 21.00 20.35, 21.00 „Дер Фріденстаг“ оп. Р. Штраусса, 22.30 Квартет на обой і смичк. інстр. Гайдна, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ 22.30 „Америка танцює“ танк. музика з Америки, ЛЯГТІ 19.20 Воєнні пісеньки, МІЛЯНО 19.30, 20.30 Орх., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер Пучінія: „Іль Табаро“, „Сестра Анґеліка“, „Джанні Скікі“ ПРАГА 12.45 Концерт військ. орх., 16.10 Відпочинковий концерт, 20.15 Розр. муз., РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00 Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, (Равель, Дебісі), РИМ 19.30 Орх., 20.20, 21.00 Легка музика, 21.00 Драма, СОФІЯ 18.00, 21.45 Легка музика, 18.45, 19.00 Популярна музика, 19.40, 20.00 Спів.

ЦЕРКВИ,

що бажалиб увіковічнити памятний ювилей Хрещення України — повинні з цеї нагоди набути у нас дзвони, як це вже зробили і роблять численні П. Т. Парохії, а востанне Парохія в СТРИЮ — з написом ось таким:

За понтифікату Папи Пія XI., за володіння Князя церкви і Народу Митрополита Андрея Шептицького Р. Б. 988—1918—1938.

яко в памятний Ювилей Хрещення України, цей дзвін „ВОЛОДИМИР“ фундували до церкви Успення Пр. Діви Марії в СТРИЮ парохіяни за пароха о. Іллі Гаврилишина, сотр. о. Василя Мармаша, Старшого братства церковного Павла Ґрубського і прочих, на вічну славу Пр. Тройці й Пр. Діви Марії.

З поважанням

Лірня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші і Лірня дзвонів Л. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО і Ски в Перемишлі

БІРЖА.

Львів, 24 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87, 89·40 Доляри американські 5·30·50, 5·28·00 Доляри канад. 5·29·00—5·26·50. Фльорени гол. 290·84—289·10. Франки фр. 14·55—14·45, Франки швайцарські 122·00—121·80 Фунти англ. 25·97—25·81. Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 15·93—15·45 Кор. дан. 115·95—115·10 Кор. норв. 130·48—129·50 Корони шв. 133·89—132·90 Ліри італ. 23·30—22·60, Марки фінлян. 11·47—11·25, Марки нім. 70·00 — 72·00, Тель Авів 25·95—25·45 Марки нім. срібні 97·00 — 94·00

Акції.

Банк Польський 125·00 Цукор. 39·50 Вуголь 34·50, Лільпоп 58·25 Моджеїв. 16·00, Островець 69·00, Старах.овиці 42·75 Габербуш 57·25.

Папери

4 і пів проц. внутр. 67·00, 67.25 3 інв. 1 ем. 84·00, серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 84·25 серія непот. 5. конверс. 70·00 прем. 8оз. 42·50 4 консол. 67·00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 24 серпня 1938.

1 кг. масла десер. бальок без оп. 2·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·50 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з оп. деф. ціна 2·55
молоко 13—14 сот.
яйця (копа) 3·70 зол.

Тенденція на масло слаба, на молоко знижкова, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКА.

На Український Шпиталь зложили в Адм. „Діла“ дві акції Земельного Банку по зол. 25.— п. Іван Рачок і Ольга Рачкова, учителі в Миховинах.

СТАНЦІЇ

ДО ВИНАЙМУ кімната, соняшна, елеґантна, з окремим входом, коло городу, з цілим утриманням для одного або двох панів або учнів. Баденіх 7, II. пов. мешк. 5. 1679 3-5

ШУКАЮ помешкання (партер або I. пов.) для ученика I кл. гімн. в околиці головної гімназії у Львові, з дуже добрим харчем і опікою. (Може бути також другий ученик). Зголошення до Адміністрації під „Родичі“. 1750 1-2

ШУКАЮ доброї станції в фортепіяном для учениці II. кл. ліцею. Зголошення під адресою Д-ра А. Заплітного, адвоката в Теребовлі. 1747 1-3

КУПНО — ПРОДАЖ

КАРНІШІ, найновіші зразки у всіх красках від зол. 2.95 виконує ШПІННЕР, КОПЕРНИКА 30, тел. 236-88. 1752 1-5

КАМЯНИЦЯ двоповерхова, нова, дохід 6.000. Банк Господарства 20.000, доплата 40.000. „Целерітас“ Потоцького 44. 1749 1-2

УЧЕНИКИ. Капкети, сорочки, скарпитки й інша галянтерія. **Будзиновський, Станиславів, Ратуш.** 1715 3-11

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА як нові, ґарантовані, закордонні на ріжні ціни продає, купує, міняє Гавак, Пілсудського 21. I. п. 1745 1-10

РОБІТНИЧІ ВБРАННЯ, найліпші, найтривкіші, найдешевші тільки у варібні „ПАЛЮМ“, Гетьманська 22, побіч Музею. 1730 1-7

ТРИВКУ ондуляцію гарно і старанно, заграничним течивом виконує **Штір, Брама Андріолія** (Ринок 29). 1583 1-10

ПЕРЕРІБКА ковдер 3 зол. РОМАНОВА, Гродзіцьких ч. 4 (біля Ринку). 1680 1-8

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Степан Брик

вернувся і ординує як досі у внутрішніх недугах від 3—5, ВУЛ. ХМЕЛЬОВСЬКОГО 15. (бічна Мохнацького). 1754 1-6

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Р. Ш. розписує конкурс на учительку руханки гімназії Р. Ш. в Городенці і учителя руханки в гімназії Р. Ш. в Тернополі. Подання враз з залучниками вносити до Головної Управи Рідної Школи до дня 30. VIII. ц. р. (Львів, Сикстуська 46). 1744

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

від 11 до 17 вересня

ТЕХНІЧНІ ТОРГИ

до 18 вересня

ВЕЛИКІ ЗНИЖКИ КОШТІВ ПЕРЕЇЗДУ!

З леґітимацією Торгів і закордонним пасом—віза даром! Віза транзитова чехословацька непотрібна! Великі знижки коштів переїзду на залізницях польських, чеських і німецьких а теж летунською комунікацією.

Всякі інформації і леґітимації Торгів по 8·— зол через **Wiener Messe—A. G., Wien VII.** і у почесних представників Торгів Польське Бюро Подорожі „ОРБІС“, Сп. з о. о. у Львові: ул. Леґіонів 29. Площа Марійська 5. **Wagons-Lits Cook S.A.,** Пл. Галицька 15

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE“ **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7. Філія КОПЕРНИКА 15 а. ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 16.

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила! мила квіткові води господарські матеріяли поручає **ВАШЕ ОЧКО ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ**

Найдешевші меблі в українській кооперативі **АРХО** Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

КІР

Львів, Уейського 6 Тел. 280-88. Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 295

ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

ВЖЕ ВІДКРИТА першорядна робітня і крамниця взуття під фірмою **Ярема** Львів, Коперника 2. (давн. вул. Фредра ч. 5) поручає на осінній сезон жіноче мужеське спортове **ВЗУТТЯ** Товар тільки першорядний. Ціни низькі. 1751 1-20

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.